

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
 Str. Baron L. Pop 10
SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
 Éjjeli telefon (nyomda) 2-02
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre 1150 Lei
 Félévre 600 "
 Negyedévre 320 "
 Egy hónapra 110 "
IX. évfolyam * 262. szám
 1928 December 2 vasárnap
 * 5689 Kiszlív 19 *

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

Cluj megközött Dietrich & Stössel Piata Unirii.

A hamis és hamisítatlan érettségi bizonyítvány

Amióta a modern államok törvényhozási a középiskolai képzést az érettségi bizonyítvány elnyeréséhez kötötte: az érettségi okmány amolyan fétis-szerű papírdarab lett, amely előtt az emberek megemlik a kalapjukat. Az érettségi bizonyítvány, magasabb fokozatban pedig a diploma lett az a varázsszó, mely el akarja az esetleges belső hiányosságokat megadja, vagy pótolja azt az eszt, amit bizonyos hivatalok viseléséhez állítólag mindenkinek kioszt a gondviselés. Ezt a presztizst most csúnyán kikezdte az a budapesti iskolaigazgató, aki önkénytelen maliciával — az a malicia feltétlenül súlyosbító körülménynek fog betudódni. — bebizonyította, hogy a tudást és a hivatali tisztiségre való alkalmasságot a pénz is helyettesítheti.

Ennél az iskolaigazgatónál szereztek be érettségi bizonyítványokat nemcsak Erdélyi Béla, hanem azok a négyeszetek is, akik különböző köz- és magánhivatalokban elhelyezkedve, egész rendszeresen megféleltek hivatásukat: szorgalmasan töltötték ki a rubrikákat és buzgalommal vezették a száldakontókat.

És itt van a kérdés achillesi sarka, amelyen kikezdhető az a merev dogma, mely szerint az érettségi bizonyítvány, vagy pedig a diploma egyet jelent a képességekkel s ezeknek hiánya a rátermettség hiányával. A pesti négyeszetek esete azt bizonyítja, hogy az emberek tisztelete a látszatoknak szól, nem pedig a valódi képességeknek. Ha nem így volna, akkor azokat a négyeszeteket, akik hamis érettségi bizonyítványaik ellenére is megféleltek feladataiknak, nem szabadna elmozdítani állásaikból. Illetőleg már a botrány kipattanása előtt el kellett volna bocsájtani őket hivatalukból.

Mert vagy a hivatalok betöltéséhez nem szükséges különösebb képesség — s akkor az érettségi bizonyítvány illetőleg a diploma szentségébe vetett hitet kell diszkreditálni, vagy pedig be kell ismerni, hogy az érettségi bizonyítvány megszerzése nem jelenti egyben a különböző képességekben való duslakodást. Valószínű, hogy ez az utóbbi feltevés jár legközelebb az igazsághoz. Az érettségi kérdés és a diplomák körüli fetisztane éppolyan anakronisztikus jelenségnek kezd kiönni magát, mint annak idején a nemesi kutyabőr előtti hasravágódás, ami a parnevű polgárság kevésbé öntudatos rétegeiben még a XIX. század elején is divatos volt.

És épen a pesti eset is azt bizonyítja, hogy az a tortura, amelyet az Anghelescu féle érettségi törvény kényszerít rá a romániai középiskolák tanulóira, — mennyire abszurd és mennyire következetlen, mert hiszen könyörtelen formalitásokkal akarja helyettesíteni a valódi tudást és a valódi rátermettséget. Szerencsejártékká süllyeszti le a komoly szellemi értékekkel szemben megkövetelhető értékelést s papírronggyal akarja helyettesíteni. „magasabb szempontok” hipokrita hangoztatásával a lényegét.

A demokrácia jelszavaitól hangos korszakunkban az általános választójog lehetővé teszi, hogy bármelyik adófizető polgár törvényhozó legyen, törvényt szabhasson — egyetemi tanárok, írók és művészek számára, meghatározza a jó-

erkölcs és a társadalmi magatartás mikéntjét. Ugyanez a törvényhozó azonban, ha történetesen nincs érettségi bizonyítványa, vagy diplomája, nem pályázhat meg egy adótárnoki állást, nem lehet tagja a diplomáciai testületnek. Természetesen nem bizonyos, hogy mint törvényhozó teljesen tisztában van hivatala lényegével, az azonban valószínűtlen, hogy mint adótárnok ne felelne meg hivatásának.

Ez az ellentmondás nemcsak a komikumot, hanem a kérdés komolyan nyugtalanító oldalát is megvilágítja. Nyilvánvaló, hogy az érettségi bizonyítvány — az esetek kilencven százalékában — nem a meglévő képességek, hanem csupán egy társadalmi és szellemi rutin bizonyítéka, olyan mesterségbeli kvalifikáció téhat, aminek lényege nélkül is elsajátítható és gyakorolható.

A Róser-adta hamis érettségi bizonyítványok négyeszet hősé legalább is ezt igazolja. Ezt igazolja, mert tulajdonosai mindezekig derék hivatalnokoknak bizonyultak és csak a botrány kipattanása után lettek „diszkvalifikált”, valószínűleg lovagias elégtételre is alkalmatlan Vogelfreioik.

A kérdés gyökeres megoldása, az ellentmondások hol komikus, hol tragikus oldalának leépítése az európai oktatási rendszer radikális átépítésétől remélhető csak. Európában ma elképzelhetetlen az, hogy valaki gyakorlati úton bebizonyított rátermettsége és képességei alapján jusson el valamilyen, jelenleg érettségéhez kötött állás, főleg vezetőállás elnyeréséhez. A szabadpályák közül talán egyedül a kereskedelmi pálya az, ahol bárki képességei szerint érvényesülhet.

Róser Edvin igazgatót, bünének elkövetésekor alighanem ezek a megfontolások is segítették lelkiismeretes elcsí-

tásában. Hiszen a vizsgálat során bizonyítást nyert, hogy egy csomó tanítványának *ingyen és bérmentve* állította ki a hamis érettségi bizonyítványt.

— Miért ne boldoguljanak? — gondolta a könnyelmű igazgató, mikor a „rendes úton” kvalifikált tanítványok között számos olyan van aki még ezeknek a szellemi mértékét sem üti meg!

És ha így gondolta, helyesen gondolta. Romániai vonatkozásban pedig még helyesebben gondolta volna így. Hiszen épen nálunk bizonyosodott be legeklatiansabbban, hogy az érettségi bizonyítvány boldog tulajdonosainak egy része többet köszönhet a szerencsének, társadalmi öszszeköttetésnek, pénznek és egyéb segéd-eszközöknek, mint kiváló szellemének és tudásának.

És épen ezért méltatlankodhatnak jogosan a pesti négyeszetek amiatt, hogy most már nemcsak hivataluknak mondhatnak bucsút, hanem esetleg a fogház-zal is közelebbi ismeretségbe kerülnek. (s. l.)

Február előtt nem lehet szó sem a kölcsön sem a stabilizáció realizálásáról

Raduceanu azért utazott Berlinbe, hogy rövidlejáratu hitelt szerezzen

(Bucuresti-Bukarest, december 1. Az Uj Kelet tud.) Az új kormány aktivitásának súlypontja változatlanul a stabilizáció és a külföldi kölcsön megvalósításán nyugszik. Mjant azt már tegnap megtörtént, tegnap a tárgyalások menetében újabb szünet következett be, mert a francia bank alkormányzójának bukaresti látogatása után a pénzügyminisztériumban a Bratianu Vintila által folytatott tárgyalások eddigi eredményeinek revidálásán dolgoznak. Mihály Popovicu pénzügyminiszter tegnap hosszú exozet tartott a sajtó képviselői előtt, amelynek világos célja az volt, hogy ellensúlyozza azt az aknamunkát, amelyet a liberálisok indítottak, hogy a kormány kölcsöntárgyalásait megnehezítsék. A pénzügyminiszter ebben az exozetben megcáfolta egyuttal azokat a híreket is amelyeket ugyan-csak a liberálisok terjesztenek a kormány-nak arról a tervéről, hogy a lejt devalválja és így alacsony kurzuson stabilizálja.

Február előtt nincs kölcsön

Ugyanakkor azonban kijelentette a pénzügyminiszter, hogy az előző kormány által folytatott kölcsöntárgyalások távolról sem voltak befejezve és Bratianu Vintila hatalmas hiányt hagyott hátra az ország költségvetésében. Ezzel a pénzügyminiszter kvázi ki is fejezte azt hogy az új kormány nem reméli rövid időn belül a kölcsön megkötését. A bukaresti lapok természetesen élénken kommentálják a pénzügyminiszter nyilatkozatait. Az Adevurul megállapítja, hogy minden valószínűség szerint február előtt nem lehet szó sem a kölcsönről, sem a stabilizációról. A helyzet ugyanis az, hogy — mint az Charles Rist, a Banque de France alkormányzójának információiból kiderült, — Bratianu Vintila a Blair-csoporttal semmilyen végleges megállapodást nem kötött. Miután a súlyos feltételek egész sorát elfogadta, a pénzcsoport újabb feltételek elfogadásáról hallani sem akart. Ilyen stádiumban hagyta

maga mögött Bratianu Vintila a kölcsöntárgyalásokat.

A „Dimineața” megállapítja a további-
 abban, hogy a Blair-csoport még idejé-
 korán felhívta Bratianu figyelmét arra,
 hogy február előtt a kölcsön lanszirozá-
 zása lehetetlen. Amerikában ugyanis az
 utóbbi időben meglehetősen nagy pénz-
 hiány jelentkezett a pénzpiacon, ami-
 hez hozzájárult az is, hogy az amerikai
 nagytőke különböző okokból barátságta-
 lanul fogadta az utóbbi időben a kül-
 földi kölcsön lanszirozásokat és ezért ki-
 kellett várni egy kül- és belpolitikailag
 alkalmas momentumot.

Miért ment Raduceanu Berlinbe?

A kölcsön lekötésének másik nagy ne-
 hézsége: a költségvetési deficit. A köl-
 csönszerzésnek condicio sine qua nonja az
 ez évi deficit fedezése és a jövővi bud-
 get kiegyensúlyozása. Előbb tehát össze-

kell ülnie az új parlamentnek, meg kell
 szavazni a jövővi költségvetést. Módosítania
 kell azokat az idegenfaló gazda-
 sági törvényeket, amelyeket a liberálisok
 hoztak és csak ezek után lehet szó a
 stabilizáció kereszülviteléről és a köl-
 csön megkötéséről.

Bukaresten ezzel magyarázzák az új
 szünetet, amely a kölcsöntárgyalások
 stádiumában bekövetkezett. Raduceanu
 munkaügyi miniszter azért utazott el
 Berlinbe, hogy a nagy kölcsön megköté-
 séig pillanatnyi segítyt szerezzen az or-
 szágnak a német pénzpiacon. Raduceanu
 missziója elsősorban odairányult, hogy
 azt a 75 és főtmillió német aranymárkát,
 amelyet Németország a legutóbbi meg-
 állapodás értelmében Romániának fi-
 zetni tartozik, a megállapított távolabbi
 terminus helyett azonnal folyósítsák.

Megtakarítás

Teljes kiárusítás
gyapju kötöttárakban

BLATT-nál

Cluj, Piata Unirii 13.

Minden elfogadható árban

Használja ki mindenki ezt a ritka kedvező
alkalmat, hogy prima, jó árut olcsón vásárolhat.

Megtakarítás

30% Szezczió! 30% 30% 30%

mber 1.
ÉSEK
 vastagabb
 és 50 lej.
 dvezmény.
 dó. Jelleg
 rtó bélyeg
 lja 250 lej,
 e j.
ONE
 bitva
 rga 19.
 házikonyha
 és pontos
 alásáról or-
 ja ort.
 í, bór, fű-
 bioátus által
 árok mellett.
 Voda 6.
 Tekintsék
 meg saját
okákat
 s, speciális,
 e szakmá-
 orand. 10
elemi
 Erdély-
 olismert
 kezelt és
 olvasztott
zsirt,
bőrt
 olt hust
 fejjebb, a
csóbb
 ak mellett.
Imann
radea
 -tér 11 sz.
 k a bejárás
 y egy szoba-
 esetleg két
 onalra. Cím
 a.
 családbes
 ek ajánko-
 gyár-ecca 14.
 ana.
ve
 ázattal
 esz-
 vár-
 szil-
 lmu
 buk-
 tás,
 tó.
 an

Utolsó nap!

Savoy-Select-Sevens-Jazzt és Szaxofon Zsuzsit

Eddig 15.000 ember látta és hallotta Kolozsváron a
Senki sem mulaszthatja el ezen utolsó előadást megtekinteni!

A Haifa Bay 22 ezer dunamnyi területe a Keren Kajemet tulajdonába kerül

Megegyezés jött létre a Zsidó Nemzeti Alap és az amerikai Flexner-csoport között. Rendeződni fog a Czur-Salom ügye is

Czuru-Kolozsvár dec. 1. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Erdély zsidóságának széles körében nagy érdeklődést fog kiváltani az a Jeruzsálemből érkező hír, amely arról számol be, hogy a Keren Kajemet központi irodájának hivatalos közlése szerint a Zsidó Nemzeti Alap megkapta az opciót arra, a 22 ezer dunam területre, amely a Haifa és Akko közötti tengerparton terül el. Tekintetbe véve azt, hogy ezen a környéken a Keren Kajemet már megszerzett 1926-ban 11 ezer dunam földet, az új vétellel a zsidó nemzeti vagyona 33 ezer dunamra emelkedik ezen a partvidéken.

A szóbanforgó terület megvásárlásáról már két éve folynak a tárgyalások, mert a newyorki Palesztine Economic Corporation ugynevezett Flexner-csoportja is érdeklődött a terület iránt, amely a válságba jutott Haifa Bay társaság kezében volt. Néhány héttel ezelőtt olyan hírek kerültek forgalomba, hogy a Palesztine Economic Corporation meg is szerezte a Haifa Bayt, amelylyel nagyszabású tervei vannak. Ezek a hírek azonban túlfokoraltak bizonyultak, mert a Palesztine Economic Corporation csak

opciót kapott erre a területre és cionista részről rászorították ezt az amerikai érdekesoportot arra, hogy az opcionált területet a Keren Kajemet részére biztosítsa. Ennek érdekében olyan áthidaló megoldásra törekedtek lépések, hogy az amerikaiak a területnek csak egy részét tartásuk meg maguknak, míg a fennmaradó föld a Nemzeti Alap tulajdonába kerüljön. Az erre vonatkozó tárgyalások most sikeresen befejeződtek és abból a 27 ezer dunam területből, amelyet a Haifa Baytól átvettek, a Palesztine Economic Corporation csak 5000 dunamot tart meg magának. Ebben az ötezer dunamban az első számú települési zóna egy része is benne van. A fennmaradó 22 ezer dunamot a Keren Kajemet veszi meg, miután a külső negyedik zónában a Haifa Bay már régebben eladott 9-10 ezer dunam területet mezőgazdasági célokra különböző magánfeleknek.

A 22 ezer dunam megszerzése a haifai öbölben éppen most igen nagy jelentőséggel bír, mert a haifai kikötő építését rövidesen megkezdik és így bizonyára ismét fellángol majd a telekspekuláció. Már most is olyan jelentések érkez-

nek Haifából, hogy egyiptomi és szíriai érdeklődtek erősen érdeklődnek palesztinai földvásárlások iránt, kizárólag spekuláció céljára. De vannak komoly külföldi érdeklődések is, mert biztosra veszik, hogy mielőtt a kikötő elkészül, Haifa rohamos fejlődésnek fog indulni. Eppen ezért ebből a szempontból is nagy jelentőséggel bír az újabb 22 ezer dunam megszerzése, mert ezáltal a Keren Kajemetnek módjában lesz, hogy túlhajtott spekuláció esetén arszabályozóan közbeléphetessen. De a Haifa Bay területének megvásárlása a Keren Kajemet földpolitikájának gyökeres megváltozását is jelenti, mert számolni lehet azzal, hogy később ezen területet örökbérlétekből a Zsidó Nemzeti Alap igen tekintélyes bevételekhez fog jutni. Az erdélyi zsidóság részére külön jelentőséggel bír ez a hatalmas földvásárlás, mert most már minden kilátás meg van arra, hogy a Czur-Salom ügye is rövidesen fető alá fog kerülni.

Hirdessen az „Uj Kelet“-ben

Cina étterem

Bukarest, Str. C. A. Rosetti 5. (a királyi palotával szemben.)

Egy ebéd ára 120 lei

Esti árak, mint minden más vendéglőben.

„Marcu“ orkeszter.

Az étkezés ideje alatt tánc.

— 1887 millió ember él a földön. A budapesti statisztikai hivatal legutóbbi jelentése szerint a föld lakosságát ma 1887 millió emberre lehet becsülni. Ennek az óriási tömegnek legnagyobb része Ázsiában él, ahol Kína és India lakosainak száma már magában több, mint egyharmadát teszi ki a föld lakosságának. Az utolsó években a föld összlakossága számának növekedése, mely a világháború és a azt követő járványok alatt rövid ideig fennakadt, megint tejes erővel kezdetét vette. A jelenlegi statisztika már arra enged következtetni, hogy a föld lakosságának száma a nem nagyon távoli jövőben el fogja érni a kétezer milliót.

AZ ÚJ TUNGSRAM BARIUM

rádiócsövekkel bármely gyártmányú rádiókészülék teljesítménye megduplázható. Alanti táblázat tájékoztatásul szolgál, hogy mily TUNGSRAM-BARIUM-CSÖVEKET alkalmazzon készülékéhez:

Hány lámpás a készüléke	Nagy frekvencia	Nagy frekvencia	Detektor Audion	Alacsony freq.	Végerősítő
1 csöves készülék	—	—	G407 vagy G409	—	—
2 csöves készülék	—	—	G407 G409	P410 L414	—
3 csöves készülék	—	—	G407 G409	G409 L414	P415 P415
3 csöves készülék	—	R406 G407	G407 G409	P410 L414	—
4 csöves készülék	—	R406 G405	G407 G409	P410 L414	P414 P415
5 csöves készülék	R406 G407	R406 G407	G407 G409	G409 L414	P414 P415 P415
Ellenállásos erősítő	—	—	—	R406 R406	P410 L414
Ellenállásos erősítő	—	—	—	R406 R406	P415 P414

8 lámpás Superhetero-ultra és tropadin készülékekhez ajánlott sorozatok: G407 G407 G405 G405 G405 G407 P410 P414 vagy G409 G409 G407 G407 G407 G409 L414 P415

G407 és G409 oscillátor és modulator csőnek, A Tungstram-Bariumcső P410 oscillátor-csőnek igen előnyösen alkalmazható, minden jobb szaküzletben kapható.

A kor...
Dr. Pichler

Budapest, dec...
per mai tárgyal...
statti dráma...
Pichler orvosna...
millstatti orvost...
elkísérték a tárg...
nehezen tudtak...
rembe

Pichler kihall...
izgatottan hallg...
érezte, hogy...
mástól tügg. Pic...
gyalason nem fe...
s így annak foly...
csak kedden ker...

Az elnök kér...
dotta, hogy 1920...
lomját, nem sp...
szattal foglako...
statti fürdőhely...
már 1926-ban...
csak egy év mu...
hogy terjével, E...
merkedtek.

Pichler elmon...
fölször panaszi...
miatt, amely elk...
irt. Egyébként...
szerzett arról.

hogy Forgács...
ellenére is fél...
lapító szerek...
leg a

1927. auguszt...
gács Anna lezuh...
a kéréssel fordul...
felesége segítség...
Erdélyi Bélának...
lyére vigye ki a...
sítő tüzelőket is...
hogy a szakadék...
találkozott apósa...
sült, hogy Forg...
Millstatta a Lin...
szafordult autójá...
tözte be Forgács...
szméleténél volt...
Orvosi tevékenys...
Erdélyi is a beteg...

Pichler egész...
arra, hogy Forgács...
mondotta jelenlét...
— Béla, az volt...
föktél.

Erdélyi Béla e...
gyarázni, hogy...
atána feleségének...
hogy Forgács A...
leghatározottab...
Ezután elmond...
ten esetben sem...
Annának.
de Erdélyi ad

UNI

A koronatanu perdöntően súlyos vallomást tett az Erdélyi-per mai tárgyalásán

Dr. Pichler, Forgács Anna kezelőorvosa kijelentette, hogy Erdélyiné erőszakos halállal halt meg

Budapest, december 1. Az Erdélyi-per mai tárgyalásán került sor a millstatti dráma koronatanujának, dr. Pichler orvosnak tanuvallomására. A millstatti orvost felesége és sógora is elkísérték a tárgyalásra, akik csak nagy nehezen tudtak bejutni a tárgyalóterembe.

Pichler kihallgatását maga Erdélyi is igaztalan hallgatta végig, mert megérte, hogy sorsa ettől a tanuvallomástól függ. Pichler azonban a mai tárgyaláson nem fejezte be tanuvallomását s így annak folytatására és befejezésére csak kedden kerülhet sor.

Az elnök kérdésére Pichler elmondta, hogy 1920-ban szerezte orvosi diplomáját, nem specialista, csupán fogászatilag foglalkozik mellékesen a millstatti fürdőhelyen. Forgács Annával már 1920-ban megismerkedett s így csak egy év múlva került arra a sor, hogy terjével, Erdélyi Bélával is megismerkedjék.

Pichler elmondja, hogy Forgács Anna többször panaszkodott előtte idegessége miatt, amely ellen orvoszerül mediterrán gyógykezelést írt. Egyébként 1927-ben meggyőződést szerzett arról,

hogy Forgács Anna idegessége ellenére is félt az erősebb idegszilárdító szerek használatától, így főleg a veronáltól.

1927. augusztus 20-án, amikor Forgács Anna lezuhant, Erdélyi Béla azzal a kéréssel fordult hozzá, hogy jöjjön felesége segítségére. Ő azt ajánlotta Erdélyi Bélának, hogy a baleset színhelyére vigye ki a mentőszolgálatot teljesítő tüzoltókat is. Ezután autóbába ült, hogy a szakadékhöz siessen, de közben találkozott apósával, akitől arról értesült, hogy Forgács Annát már bevitték Millstatta a Linderhoff-szállóba. Visszafordult autójával s a szállóban kötözte be Forgács Anna horzsolásait, aki személténél volt s a baloldalát fájtalta. Orvosi tevékenysége közben Gáldi és Erdélyi is a betegágyán voltak.

Pichler egész határozottan emlékszik arra, hogy Forgács Anna a következőket mondotta jelenlétében terjének:

— Béla, az volt az érzésem, hogy megölték!

Erdélyi Béla ezt úgy igyekezett magyarázni, hogy csése közben kapott atána feleségének Pichler hangszólása, hogy Forgács Anna jenti kijelentését a leghatározottab homolysággal tette meg.

Ezután elmondja Pichler, hogy egyetlen esetben sem rendelt veronált Forgács Annának.

de Erdélyi addig nyugatolta, hogy

végül is felirt tizenöt darab félgramos veronált.

Augusztus 20-án, vasárnap és hétfőn is meglátogatta Forgács Annát és megállapította, hogy kezd teljesen rendbe jönni.

Kedden, amikor éppen fel akart menni Forgács Annához, Erdélyi Bélával találkozott, aki azt mondotta neki, ne menjen fel feleségéhez, mert alszik.

Az elnök kérdésére Pichler háromszor is kijelenti, hogy az eset így történt. Ezt Erdélyi ellenkező vallomása ellenére is hajlandó esküvel bizonyítani.

Az a feltevés, hogy Forgács Anna halálát belső elvérzés okozta volna már az is kizárja, hogy boncoláskor belső részeiben egy fél liter vért találtak belső szerveiben.

Ezután már csak holtan láttam Forgács Annát. — mondotta Pichler. Amikor a holttestet elsősorban megvizsgáltam, egyszerű orvosi vizsgálatot végeztem, de elhatároztam, hogy másnap behatóbb halottkémi szemlélet fogok tartani s ezért még aznap este áttanulmányoztam orvosi könyveimet.

Különösen azok a bőrelváltozások tüntek fel nekem, amelyeket Forgács Anna nyakán láttam s orvosi könyveimet arra nézve kutattam át, hogy a gyarant keltő nyomokra vonatkozólag mit állapít meg az orvosi tudomány. Gyamus volt mindjárt az eset, mert minden jel erőszakos halálra mutatott.

Pozitív adatom azonban ennek bizonyítására nem volt, de nem is tételeztem fel hogy valakinek érdekében állott volna Forgács Annát eltenni lábaltól.

Az elnök ezután a boncolás körülményeire vonatkozólag hallgatja ki Pichler doktort, aki a leghatározottabban állítja hogy a boncolás megállapította, hogy belső elvérzésről nem lehet szó.

Gál Jenő védőnek a tanuvallomást rövid vitája után Schadt elnök berekesztette a tárgyalást és annak folytatását kedd reggelre halasztotta el.

Országszerte impozáns keretek között ünnepelték meg az egyesülés tizéves évfordulóját

(Alba-Julia-Gyulafehérvár, dec. 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyesülés tizéves jubileumi ünnepsége napok óta érkeztek Gyulafehérvárra a vidék különböző delegációi és a nemzeti parasztpárt alsófehérmegyei szervezetének parasztsága. Péntek este fél tíz órakor érkezett meg Pop-Csicsó István, az 1918-as gyulafehérvári alkotmányozó nemzetgyűlés elnöke és akit az állomáson az összes helyi hatóságok képviselői és a kormány párt gyulafehérvári tagozatának vezetősége fogadott. Szombaton délelőtt 10 órakor a kormány képviselőiben Costachescu közoktatásügyi, Voicu-Nitescu erdélyi és Bocu Sever bánati miniszterek érkeztek meg Gyulafehérvárra, akiket a parasztság nagy tömegei és a város, valamint a megye vezetői tüntető lelkesedéssel fogadtak.

Tíz óra harminc perckor már 10 ezernél több paraszttömeg töltötte meg Gyulafehérvár történelmi jelentőségű főterét, majd a Caragiale színházban, ugyanott, ahol tíz esztendővel ezelőtt a csatolt területeknek Romániával való egyesülését kimondották, kezdetét vette a tizéves jubileumi ünnepség. A színház kis befogadó képességű terme csak a delegációknak adott helyet s így a tömeg az utcán rekedt, ahol tribünökről szólottak a szónokok a néphez.

A színházban Pop-Csicsó István nyitotta meg az emlékünnepélyt, aki nagyszabású beszédet mondott és meghatottsággal remegő hangon emlékezett meg arról, hogy tíz esztendővel ezelőtt ugyan erről a helyről enuncijálta a románság százazrei előtt az összes románok egyesülését. Alba-Julia a történelmi események során Jeruzsálem lett Nagyromániának. És a román állam létrejöttének történelmi szükségessége abból a levegőből táplálkozott, amelyet Alba-Julia ma áraszt maga körül. Alba-Julia volt szülő anyja az egyesülésnek, amit csak holttestünkön keresztül fognak összetörni el lensegeink. Tiszteljük Istent, tiszteljük barátainkat és tiszteljük, ha azok tisztelteméltoak. — ellenségeinket is.

A zokogásba fúló beszéd megrázó hatást tett a népgyűlésre, amelyen még Costachescu és Voicu-Nitescu miniszterek is felszóltak.

Ezzel egyidejűleg a kívül szorongó néptömeghez Barna Augustin az alsófehérmegyei párttagozat főtitkára, dr. Pop Traian tanár és Ursica volt szenátor tartottak beszédeket, amelyben élesen támadták a liberális pártot, amely tíz éven keresztül utját állotta az összes románok lelki egyesülésének.

Ezután a gyulafehérvári ezredek egy-egy diszasszálója vonult el a kormány tagjai előtt, majd délután öt órakor az Astra rendezett a Caragiale színházban népes előadást, este pedig az „Egyszer volt” című, ezalkalomra írt operettet adták elő zajos sikerrel. A miniszterek ójszaka utaztak vissza Bukarestbe.

Kolozsváron is impozáns külsőségek között ünnepelték meg az egyesülés jubileumát. A főtéren magas tribünöket állítottak fel, amelyeket zsufolásig töltött meg a város közönsége. Jelen voltak az összes hatóságok képviselői, Pap Danila hadtestparancsnok tábornokkal és dr. Popa Adam vármegyei prefektussal az élükön. Jelen voltak az összes külföldi konzulátusok vezetői és a különböző politikai pártok delegátusai is. Déli negyedegy órakor kezdődött az ünnepség, a hatóságok képviselői előtt katonás reniben vonultak fel a középiskolák növendékei, majd a 83. gyalogezred diszasszálója. Délután négy órakor a Román színházban díszelőadás volt, amelyen a román történelemből vett verseket és dalokat adták elő.

Bukarest, december 1. Ma délelőtt a patriarcha székesegyházában Tedeum

volt a december 1-i csatlakozás 10 éves évfordulója alkalmából. Jelen voltak Mária királyné, Elena anyahercegnő, a régensek, Maniu Gyula és a kormány tagjai, Bratianu Vintila, a volt liberális miniszterek, a polgári, katonai és egyházi főméltóságok. Az egyházi szertartás után Miklós királyi herceg szemlélet tartott a kivonult disszidázt fölött. Az egész főváros zászlódiszben áll. A zsidó nagytemplomban is ünnepi istentisztelet volt, amelyen Niemerover főrabbi tartott beszédet.

A mai jubiláris ünnepség alkalmából a diákság teljes reniben felvonulást tartott. A nemzeti színű kokárdákkal felszített egyetemi hallgatók a város főbb uccáin át Vitéz Mihály szobrához vonultak, ahol ünnepi szónoklatokat tartottak. Az egyetemi hallgatók ünnepélye az egyetem aulájában fejeződött le díszes ünnepség keretében.

— Változékony idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint változékony többnyire esapadékos időjárás várható, lényeges hőmérsékletváltozás nélkül.

Deputátok, szenátorok, prefektusok, előkelőségek találkozóhelye

A főváros szívében.

„Restaurantul Cluj”

Bucuresti, Str. Ilfov 4. A főpostával szemben, a Grand-Hotel és a Casa Depunerii mögött, a Calea Victoriei mellett.

Bukarest legnagyobb erdélyi étterme

A kolozsvári New-York volt bérlojének Friedmann Marci özvegyének étterme.

Kiváló erdélyi konyha. Elsőrangú italok. Tökéletes kiszolgálás. Egész éjjel nyitva. Menürendszer. Szolid árak

Éjfélt után korhely- és bableves. Hirneves Jazz és cigányzene.

A Carmen-mozgóban mátol kezdve kíséző műsor

A Maniu-kormány kinevezése

Egyedüli felvétel a bukaresti izgalmas napokról.

Figyelmeztetés

Vannak utánzatok, melyek a kóvédarálós Valodi Franck-hoz külsőleg a megtevesztésig hasonlítanak, minőségük azonban meg sem közelíti a Valodi Franck-ot. Ilyen utánzatok ellen úgy védekezhetünk, ha kizárólag Valodi Franck a kóvédarálót használjuk.

HEINRICH FRANCK SÖHNE SAR-BUKURESTI-BRASOV.

UNIO vegyileg fest és tisztít!

Felhívjuk a t. közönség figyelmét a Postakert-u. 7. u. fiókküzlötünkre

A rendbontó diákoktól megvonják a tanulmányi felmentés kedvezményét és azonnal be kell vonulniok

(Bucuresti-Bukarest, december 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány több ízben tudomására hozta már az érdekelteknek, hogy kiméletlen szankciókkal fogja letörni az egyetemi rendezárgásokat.
Costachescu közoktatásügyi miniszter ma rendeletben tudatta a kormánynak ezt a szigorú elhatározását az összes egyetemek rektoraiival, valamint a nagyváradi

jog- és a kolozsvári kereskedelmi akadémia dékánjaival. A rendelet szövege fordításban így hangzik:
„Az egyetemek rendjének megóvása érdekében, ama intézkedéseken kívül, amelyeket már eddig is foganatosítottak, sziveskedjenek figyelemmel lenni még a következőkre:
Valamennyi professzor kurzusán bizassék meg 3-4 diák azzal, hogy az

előadások rendjét figyelemmel tartják és felírják azoknak neveit, akik rendezárgásokat követnek el.
A hadügyminiszter ural egyetértésben elrendeltem, hogy azoktól a diákoktól, akik rendbontásban résztvesznek, haladéktalanul vonják meg a tanulmányi felmentés kedvezményét, vonultassák be őket csapatsteikhez, ahol fegyelmi uton fognak felelni cselekedeteikért.”

Francia-angol ellentétek a Dawes-tervezet revíziója körül

Hatvankétévi törlesztési terminust kap Németország. Franciaország és Belgium még nem tartják érettnek a helyzetet a revízióra

Páris, dec. 1. A párisi reggeli lapok egyhangulag azt a jelentést közlik, hogy a Dawes-tervezet revíziójának kérdésében ellentétek támadtak Páris és London között. Az angol válasz, amelyet az október 30-iki nemet jegyzékre akarnak küldeni, Párisban nem talált szimpátiára. Anglia ebben a válaszban elutasítja azt a javaslatot, hogy a szakértőket a jóvátételi bizottság nevezze ki.

Anglia ezenkívül azt is kívánja, hogy a szakértők akciószabadsága sem közvetve, sem közvetlenül ne befolyásolják.

Végül Anglia azon a véleményen van, hogy az előárgyalások éppen elég ideig tartottak ahhoz, hogy a szakértőket ki lehessen küldeni.

Ezzel szemben úgy Franciaország, mint Belgium még mindig nem tartják kellőképen előkészítettnek a Dawes-tervezet revízióját és ezért az angol tervezet élénk nyugtalanságot kelt.

Jasper belga miniszterelnök és Poincaré

tegnap Párisban bizalmas tárgyalásokat folytattak, amelyeknek részletei nem kerültek nyilvánosságra. A Matin jelentése szerint azonban Poincaré és Briand már tegnap elkészítették a revíziós program-tárgyalásának alapelveit. Ezek szerint a szakértőbizottság összeül és megállapítja a német adósságok összegét, valamint az annuitások magasságát.

Ezek az annuitások párhuzamosan haladnak a francia-amerikai adóssá-

gi egyezményrel, tehát 62 évre tartanak.

A második pont szerint a jóvátételeket kommercializálják és pedig oly módon, hogy a jóvátételi összegek bizonyos részére nemzetközi kölcsönkötlevényeket írnak ki. A harmadik pont részletesen rendelkezik a politikai jellegű tárgyalásokkal. Ebben van a Rajna kiürítésének kérdése is, amelyet Franciaország és Belgium úgy akarnak megoldani, hogy

Jónakarácsony! Szenzációs ocasio!!

Ezen alkalommal a raktáron levő összes árukat minden elfogadható árral elárusítjuk.

Mindenkinek saját érdeke ezen ritka alkalmat kihasználni. Jöjjön és győződjön meg!!

SUCC. MAGAZIN

S P I T Z

Cluj, Reg. Ferdinand No. 13.

nemzetközi Rajna-bizottságot alakítanak, amelyben Németország is felhatalommal venne részt, a rendőri és közigazgatási szolgálatot, valamint ennek felügyeletét Németország látná el, de egyebekben továbbra is kötelesek lenni a szövetségesek véleményét meghallgatni.

Mint a Londonból ideérkezett jelentések közlik, az angol választervezetet nem a külügyminisztérium, hanem a pénzügyminisztérium készítette el.

A Banca Nationala hozzájárult a román-német egyezményhez

Bucuresti-Bukarest, dec. 1. Több lap azt a hírt közölte, hogy a Banca Nationala nem volna hajlandó hozzájárulni a román-német egyezménynek a köleső nősen megindított keresetek visszavonásáról szóló pontjához. Ez a hír nem felel meg a valóságnak, mert a Bank

tegnap este levelet intézett a pénzügyminiszterhez, közölve, hogy lemondott a Reichsbank ellen a nemzetközi vegyes bíróság előtt indított keresetéről és azt visszavonja. A bank levelet a pénzügyminiszter ma elküldte Berlinbe.

Arany-, ezüstbeváltás!

Legolcsóbb beszerzési forrás órákban, ékszerekben, valódi ezüst tárgyakban, u. m. gyertyatartók, menörök és hasonló dísz tárgyakban

Grünfeld ékszerésznél

Cluj, Cal. Reg. Ferd. (v. Wes. M.-u.) 21.

Nagy raktár alpacca és kina ezüst tárgyakban.

Nem mese, hanem tény

Angol pulover

tiszta gyapjuból

Lei 320.- — — 360.-

Harisnya-ház

Calea Regele Ferdinand No. 29.

Kis hid mellett.

Nemcsak hirdetünk, hanem adunk is.

JOSIF IZRAEL

szücsmester Cluj (Kolozsvár) Cal. Victoriei (v. Kossuth Lajos-uca) 2. szám. Nagy választék mindenféle szőrméből. Lelkiismeretes kiszolgálás garantálva.

Dr. Szabó Juci és Templom egere szerzőjének, Fodor Lászlónak legújabb darabja, a budapesti Visszinház órlási sikerű ujdonsága:

Bölcsődal

Premiere: Kedden este. Másodszor: Szerdán. Harmadszor: Csütörtökön. Negyedik előadás: Pénteken.

Tagadhatatlan,

hogy a kihullott haj és korpa a ruhán (vállon) és a haj kellemetlen illata visszatartóan hatnak Minden embernek kötelessége a társadalommal szemben, hogy ezt elkerülje. Használjon állandóan Dr. Dralle-féle Birkenwassert! s fejbőre tiszta és korpamentes lesz, hajának kellemetlen illata elmúlik s hajszálai megerősödnek. Ugyellen a Dr. Dralle névre! Mindenütt kapható!

HIRDESSZEN AZ UJ KELET-ben

Az eg

(Cluj-Kolozsvár Kelet tud.) Az E Blok központi délután ülést tartott a közönség előtt. A társaság, hogy válassza ki azokat a németeket, akik a z nem a kartell-egész országban rendeztet helyies paganda egyéb fog a zsidó lakot tegeit megmozgatni kampányban szőlítja a vidéki haladéktalanul választási népg Ezekre a gyűlés ezonokokat.

— Kolozsváron este nyolc órakor laszli Bokk kereskedelmi és ben, amelyen a több kiváló veze Elhatározta to hogy a kereske szenatorválasztás párt hivatalos je Banca Centrala mogatni. Jonel osztály részről tározatáról a Bk értesíti a keresk zsidó tagjait. Az intézőbizott megárgyalta a ban dr. Kertész kezében beállott Marosvásárhely készítőmunka utá lett alakult meg

Megkezdődött Chanu

,SAF

-ban Cluj, P. hol az összes német és magyar és mesék könyv társasjátékok ajándéktárgyak tott árban Gramofon kántor- zek már kaphatók tékban. mufatjuls zetts

Bármil

Ho telj

Str. R

Az egész országban választási népgyűléseket rendez a Zsidó Választási Blokk

A kolozsvári népgyűlés szerdán este lesz

(Cluj-Kolozsvár, december 1. Az Uj Kelet tud.) Az Erdélyi Zsidó Választási Blokk központi intézőbizottsága tegnap délután ülést tartott Schwartz Jakab elnöke alatt. A Blokk vezetősége elhatározta, hogy választási propagandáját nemcsak azokban a megyékben fogja kifejteni, ahol a zsidó jelöltek vannak, hanem a kartell-egyezmény szellemében az egész országban választási népgyűléseket rendezet helyicsoportjai útján és a propaganda egyéb eszközeivel is igyekszik fog a zsidó lakosság minél szélesebb rétegeit megmozgatni a most folyó politikai kampányban. A Blokk ezúton is felszólítja a vidéki tagozatok vezetőit, hogy haladéktalanul tegyék meg a lépéseket választási népgyűlések összehívására. Ezekre a gyűlésekre a központ is küld szónokokat.

Kolozsváron december 5-én, szerdán este nyolc órakor rendezi a Zsidó Választási Blokk propaganda-gyűlést a kereskedelmi és iparkamara dísztermében, amelyen a nemzeti parasztpárt több kiváló vezetője is fel fog szólni.

Elhatározta továbbá az intézőbizottság, hogy a kereskedelmi és iparkamarák szenatorválasztásán a nemzeti parasztpárt hivatalos jelöltjét, Jonel Comsat, a Banca Centrala vezérigazgatóját fogja támogatni. Jonel Comsa a kereskedelmi osztály részéről van jelölve. Erről a határozatról a Blokk vezetősége levélben értesíti a kereskedelmi kamarák összes zsidó tagjait.

Az intézőbizottság ezután behatóan megvitte a kolozsvári városi tanácsban dr. Kertész Jenő lemondása következtében beállott helyzetet.

Marosvásárhelyről jelentik: Alapos előkészítômunka után nagy érdeklődés mellett alakult meg Marosvásárhelyen is az

Erdélyi Zsidó Választási Blokk helyi tagozata. A marosmegyei blokk vezetőségét a következőképpen választották meg: Engel Oszkár elnök, továbbá Rottmann Mór és Gábel Sándor. A blokk főtitkárja dr. Engelberg Dezső lesz. A vezetőség elhatározta, hogy a blokk tagjait gyűlésre hívja össze, amelyet december másodikán délután 5 órakor fognak a marosvásárhelyi zsidó iskola nagytermében megtartani, hogy megtárgyalja a nemzeti

parasztpárttal való választási együttműködés módjait. Elhatározta meg a blokk vezetősége, hogy a rendelkezésére álló idő alatt fel fogja keresni a nagyobb vidéki centrumok, mint például Szászrégen, Maroshévíz és Nyárádszereda zsidó választóit, hogy népgyűlések keretében felvilágosítsák őket az országos blokk és a kormánypárt között létrejött választási paktumról és a választások alkalmával tanúsítandó politikai magatartásról.

A Zsidó Választási Blokk bihari és máramarosi jelöltjei a kerületeikben

Oradea-Nagyvárad, december 1. Az Uj Kelet tud.) Fischer Tivadár dr. margittai programbeszéde után, a Zsidó Választási Blokk biharmegyei tagozatának javaslatára elhatározta, hogy Székelyhídon is programbeszédet fog tartani. Vasárnap reggel dr. Fischer Tivadár a blokk több nagyváradi vezetőszemélyiségének kísérelében Székelyhídra utazik, ahol a nemzeti parasztpárt gyűlésének keretén belül fog beszélni a zsidó választók előtt.

Szombaton este kilenc órakor a Lloyd-teremben nagyszabású politikai miting volt, amelyen Nagyvárad zsidóságának színe-java vett részt. A népgyűlést Nussbaum Sámuel nyitotta meg, aki tárgyilagossággal beszélt a zsidó helyzetéről. A beszédet a nagyváradi zsidó középiskola igazgatója, dr. Fischer Tivadár munkásságát, amelyet tízéves politikai működése alatt az erdélyi zsidóság érdekében kifejtett. Lazar Aurel dr. a nemzeti parasztpárt programját ismertette és rámutatott arra, hogy az erdélyi zsidósággal való együttműködés ennek a programnak egyik integráns pontja. Fischer Tivadár emelkedett ezután szószékére és a hallgatóság nagy érdeklődésével és általános figyelmével ismertette azokat a feladatokat, amelyek megoldásának sürgetősége késztette arra, hogy mandátumot vállaljon. A beszédet a nagyváradi hallgatóság óriási lelkesedéssel fogadta. Fischer Tivadár ezután még sokáig együttmaradt a miting résztvevőivel.

Ugyancsak szombaton délelőtt Kohn Dávid, a nagyváradi Poale Cedek elnöke keddre adott dr. Fischer Tivadár tiszteletére, amelyen az egyesület valamennyi számottevő tagja résztvett. A megjelentek előtt dr. Fischer Tivadár nagy vonásokban vázolta programját, érdekeltt a nagyváradi zsidó középiskola vezetői iránt és megígérte, hogy egy a parlamentben, mint parlamenten kívül igyekszik fog a nagyváradi zsidóság helyzetét előmozdítani. Egyébként a Poale Cedek vezetősége elhatározta, hogy a napokban gyűlést hív össze, amelyen alkalmas fog adni arra, hogy egyfelől az egyesület tagjai megismerjék leendő képviselőjüket, másfelől pedig, hogy dr. Fischer Tivadár részletesebben is kifejtthesse pro-

gramját. Sighet-Váramarossziget, december 1. Ma délután három órakor érkezik Máramarosszigetre dr. Fischer József, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke, a Zsidó Választási Blokk máramarosszigeti képviselőjelöltje, aki ismeretesen a máramarosi kormánypárti lista második helyén lett jelölt. Máramaros egye-temes zsidósága óriási lelkesedéssel várja dr. Fischer Józsefet, akinek fogadtatására nagy előkészületeket tett a máramarosi Zsidó Választási Blokk. Az állomáson a máramarosszigeti ortodox és szefárd hitközségek vezetői és rabbijai, az iparosok és kereskedők egy delegátusa, valamint a máramarosszigeti cionista szervezetek vezetői fogják fogadni dr. Fischer Józsefet. Ugyancsak az állomáson üdvözli a zsidó képviselőjelöltet a máramarosi falvak zsidóságának egy delegációja is.

Az állomásról dr. Fischer József a Korona-szállodába megy, ahol a máramarosi Zsidó Választási Blokk prodája működik. Este feltehető a prefektúra nagy-

Erő, egészség

— ha megvannak is —
ápolásra szorulnak. A szervezet megerősítése, a vérkeringés fel-frissítése: azok a jótékony hatások, amelyeket a valódi

DIANA

sósorszesz
használata biztosít.

termében tartja meg programbeszédét dr. Fischer József, akit a kormány nevében dr. Iuga Gábor megyei prefektus fogja a zsidó képviselőjelöltet üdvözölni. Hétfőn reggel a nemzeti parasztpárt többi jelöltjeivel egyetemben Fischer József dr. megkezdi propaganda körútját a megyében és különösen Borsán, Visón és Havasmezőn fog hosszabb ideig tartózkodni. Dr. Fischer Józsefet körutján dr. Fried Abraham, a máramarosi blokk elnöke és Weinberger Nándor, a Zsidó Nemzeti Szövetség főtitkára fogják elkísérni.

Stoica követségi tanácsos elmondja miért inzultálta Bibescu herceg lisszaboni nagykövetet

(Bucuresti-Bukarest, december 1. Az Uj Kelet tud.) Tegnap röviden beszámoltunk arról a kínos incidensről, amely a miniszterelnökségi palotában játszódott le Anton Bibescu herceg lisszaboni nagykövetet, aki Maniunál volt audiencián, a palota előszobájában megtámadta Vasile Stoica követségi tanácsos és felfofozta. Bibescu azonnal jelenléti lett a történetekről Maniunak, aki távozásra szólította fel Stoicát és felhívta Mironescu hadügyminisztert, hogy járjon el Stoica ellen. A külügyminiszter Stoicát, a fegyelmi eljárás lefolytatásáig is rendeltkezési állományba helyezte.

A Dimineata mai számában érdekes beszélgetést közöl Vasile Stoicával, aki elmondja a lap munkatársának a Bibescu követel történet konfliktusának előzményét.

— Négy évig dolgoztam Amerikában — mondotta Stoica. — mint román kormánybiztos és munkám eredményét Bratianu Jonel és Take Jonescu is elismerték. sőt

Masaryk is említést tett rólam könyvében

Ha az Egyesült-Államok 1918 november 5-én elismerték Erdély és Románia egyesülését, az nagyrészen nekem volt köszönhető. Bibescu, akit annakidején neveztek ki washingtoni nagykövetnek és aki féltékeny volt sikereimre, már Párisból vádakat emelt ellenem a kormány nál és azt táviratozta Bukarestbe, hogy a román érdekek ellen dolgozom.

Take Jonescu megmutatta nekem a táviratot.

— 1921-ben Take Jonescu követségi főtitkárnak nevezett Washingtonba, én azonban elindulásom előtt kértem Take Jonescut, hogy értesítse előbb Bibescut.

— Bibescu erre egy valószínű memo-

randumot szerkesztett ellenem különböző vádakat emelve, többek között azt is, hogy

hogy 1920-ban Románia amerikai miniszterének adtam ki magam

Take Jonescu kifejezett óhaja ellenére is otthon maradtam, mert el akartam kerülni a botrányt. Ellenben vizsgálatot kértem Take Jonescutól, később Ducától és magánúton magyarázatot kértem Bibescutól magatartására vonatkozólag. Semmi választ nem kaptam. Két évvel ezelőtt nyílt levelet intéztem hozzá az „Adeverulban” amelyben közönséges hazudozónak és canailennek neveztem.

Bibescu ur azt is lenvelte, azt hitte, hogy a dologok feledésbe mennek és ő továbbra is félelem és gánsélnküli lovag maradhat. Számomra azonban nem marad más hátra, minthogy személyesen vegyek magamnak elégtételt. A véletlen úgy hozta magával, hogy tegnap a miniszterelnök ur szobájában találkoztam vele. Midőn kijött Maniu szobájából, tiszteletteljesen megszólítottam, magyarázatot akartam kérni tőle nyugodtan ama néhány ember előtt, aki az előszobában tartózkodott. Bibescu azonban sietve tovább akart állni. Követtem és

ismét felszólítottam, hogy álljon meg, mert számomra van egy mással. Erre sem reagált, mire egy egészséges pofont adtam neki.

— Bibescu erre rám bámult mint egy elemista, megfordult és bement Maniuhoz, hogy „feladja”. Egyetlenegy dolgot sajnállok hogy az incidens a miniszterelnökség épületében történt. Ezután is bocsánatot kérek Maniu miniszterelnöktől a sértésért, amelyet vele szemben elkövettem.

Megkezdődött a nagy és olesó

Chanukai vásár

„SAFRUTH”

-ban Cluj, P. M. Viteazul 39. sz.

hol az összes raktáron levő héber, német és magyar szépirodalmi, képes és meséskönyvek, lottó és egyéb társasjátékok és a legalkalmasabb ajándék tárgyak mélyen leszállított árban lesznek elárulva. —

Gramofon és művészi kántor- és jiddislemelék már Lei 105-ért is kaphatók nagy választékban. Lemezeket bemutatjuk vételeköteltetés nélkül.

Bármilyen elfogadható árban vehet

Hoffmann István cég üzletének

teljes liquidálásánál

Női és férfi szövetet, vásznat, asztalneműt, paplant, flanelt stb.

Str. Reg. Maria (v. Deák F-u.) 14.

Eladás d. e. 8-12-ig, d. u. 3-6-ig.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánág zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felolvas szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Chanukakor gondolatok a KKL-re.
A Keren Kajemet váltja vissza Erec Jitzraelt a zsidó népnek. Minden lángért egy adományt a KKL-nek.

— Angliában az autóbussz kezdi kizsorítani a vonatot. Londonból jelentik: A Manchester—London közötti vonaton kényelmes, karosszékekkel ellátott autóbusszokat vezetnek be. A hatalmas kocsi rázkódásmentesek. Az autóbusszon husz utas részére van kényelmes karosszék ülőhely. Minden karosszék felett külön villanygőz teszi lehetővé a szemrontásmentes olvasást. Van azonban az újfajta autóbusszon egész kis könyvtár és cigaretta automata is. A vitédij e nagy kényelem mellett is csak a vonat harmadosztályu vitédijának összege, tehát feltűnően olcsó.

Saját készítményű **BUTOROK** háló, ebédlő, uriszobák melyen leszállított áruban szerezhettek be a **Lampel** butorüzletbe Cluj, Regina Maria 34.

— Háromévi fogházra ítélték a franciák egy német kémét. Párisból jelentik: Belforti jelentés szerint a bíróság ma kémkedésért három évi fogházra ítélt Steinbrunner József freiburgi származású cipészt, akit a francia kémelhárító szervezet a francia-svájc határon lépcsőre állt és épen akkor fogott el, amikor fontos katonai okmányokat erődíjtervek tervrajzait s egy újfajta fegyver leírását vette át a vele összekötésben álló francia aliszittól s ezek kel titokban akarta átadni a svájci határ.

Férfi és női kalapokat fest, tisztít vasal és formál Fehér
Str. Memorandului (Unió-u.) 21

— Miért borult fel Maniu Gyula és a Magyar Párt megállapodása — megfelel rá az Erdélyi Futár legújabb száma, mely ezuttal is változatos tartalommal jelent meg. Az Erdélyi Futár minden újságbónédénál kapható.

JEAN FEDER bukaresti cég erdélyrészi **engros lera kafa**
Hismasters gramofon és lemezekben
Révész Ernő Targu-Mures.

Hunyadmegye prefektusa memorandumban kéri a kormánytól a zsilvölgyi munkásság nyomorának enyhítését

(Petrosani-Petrozsény, december 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A választási előcsatározások a zsilvölgyi hatalmas munkástömegeket is megmozgatták és a bányászvárosokban általános izgalommal várják a választások napját. A zsilvölgyi munkásság amely évek óta nyögi a liberális kormány gazdasági politikájának terheit, a felszabadulás és a jobb jövő hitével néz a jövő elé. A feszült hangulatba, amely a bányász-tömegeket urálja, természetesen jobb és baloldaltól egyaránt igyekeznek a maguk javára kihasználni az összes politikai pártok. Hunyadmegyében hetek óta súlyos zavargásokról szóló híreket ronszíroznak, amelye kazonban nem felelnek meg a valóságnak. A különböző híreket a párt Hunyadmegyei hetilapjai kolportálják és az azonnal beindított vizsgálat beigazolta, hogy a hírek terjesztésével a maga számára akar kedvező atmoszférát kreálni a liberális párt Hunyadmegye új prefektusa, dr. Rozván István erős kézzel látott hozzá, hogy a teljesen demoralizált és a súlyos terhei alatt fuldokló zsilvölgyi munkásságot emberibb bánásmóddal és becsületesebb élelvívhöz juttassa. A prefektus több napig tartó körutat tett a Zsilvölgyében és úgy munkásság, mint a bányavállalatok ottani reprezentánsaival kimerítő ankétot tartott, amelynek részleteiről hatalmas memorandumban számol be a kormánynak. A memorandumban Rozván István hangsúlyozta a zsilvölgyi munkanélküliség enyhítésének azonnali szükségességét. Kimutatta a memorandum, hogy Zsilvölgyében kétezerre tehető a munkanélküliek száma, de az alkalmazásban levő munkások sem keresnek átlag kétezer lejnél többet havonta.

Rozván István annak a szükségességét fejezte ki memorandumában, hogy speciális törvénnyel kell a zsilvölgyi munkásság helyzetét szabályozni és a liberális bányász érdekeiknek intencióit erős kezekkel a normális útra terelni.

Pénteken a Petrosény mellett fekvő Lónyatelepen, ahol a zsilvölgyi munkásság egyik nagyon jelentős tömege él, népes gyűlést tartottak a bányász-

szakszervezetek vezetőségei, amelyek a bányatársulatokkal megkötendő új kollektív szerződés részleteit és a munkásság követelményeit állították össze. A bányagazgatóság ugyanis nem respektálta a régi kollektív szerződést, amely papiron tűrhető feltételekkel biztosította a munkásság életmívóját. A bányászgyűlés elnöksége táviratot küldött a régenstanácsnak, amelyben jogainak respektálását és a munkásság helyzetének tudomásulvételét kéri. Táviratot küldtek Rozván István vármegyei prefektusnak is, akit biztosítottak a zsilvölgyi munkásság ragaszkodásáról és hivatkozva a prefektus huszonöt éves tevékenységére, kérték, hogy erőteljes akcióval szálljon a munkásság védelmére.

A zsilvölgyi munkásság körében általános megelégedést keltett az a kormányintézkedés, amely a rendőrségi és csendőrségi létszám leszállítását eredményezte. Zsilvölgye keresztül-kasul be volt hálózva a rendőrség és a sziguranca ágenseivel, akik a munkásság minden összejövele mögött politikai megmozdulást véltek felfedezni és állandó végzálásukkal tették gyűlöltté a liberális rezsimet a munkásság előtt.

Az új kormányintézkedés következtében Zsilvölgyében ezidőszentint összesen két titkosrendőr van,

ami az eddigi hatalmas ágenstszám mellett örvedetesen kevés. Zsilvölgy munkássága között mind jobban és jobban alakul ki a meggyőződés, hogy az új rezsimmel a Zsil partján is kitisztul a levegő és a munkásság nehéz élet sorsu nagy tömegei szabadon gyakorolhatják állampolgársági jogait.

*Olesó gramafon és legjobb lemezelt a „Safurth”-ban Cluj. P. M. Viteazul. Kérjen ingyen katalógust.

Műtárgyakat és régiségeket
a december 15. és 22-iki nagy karácsonyi aukcióra bizományba vesz az „ARTA” mű- és régiségkereskedés Cluj, Strada Avram Iancu 3. szám.

— Az újságírók Beethoven-ünnepéye
Az egész világ még mindig ünnepli Beethoven-t. Ezt fogja tenni a Kisebbségi Újságírószervezet december 15-én, a román káth. főgimnáziumban rendezendő nagy Beethoven-ünnepségén, melyet a Nyugdíjintézet javára tart meg. A nagyszabású műsor keretében többek közt a Berlinben most nagy sikerrel hangversenyzett Hevesi Piroška zongoraművész. Lévy Ilonka operaénekesnő s a Lakatos-vonósnégyes szerepel. Valamennyien Beethoven eddig Kolozsváron be nem mutatott, vagy alig ismert műveiből adnak elő. A nagyszabású zenei eseményre előzetesen fahívja a rendezőség a közönség figyelmét.

— Olcsó havi abonemát ad december hó 1-étől a teljesen újalakított New York étterem, amelynek konyháját új, elsőrangú szakács vezeti. Az abonemát 2400 lej Menu 45 lej. Jó italokat és urkiszolgálást ad az Igazgatóság.

Több mint 1200 pár hókey mű- és gyorsfutó

ből választhat, ha idején felkeresi **Kun Mátyás Fia** szaküzletét: Kolozsvár, C. Victoriel 2. Készítéskül, javítás és nickelés az kifogástalanul eszközöztetik.

— Luganoban lesz a Népszövetség tanácsülés. Párisból jelentik: A lapellgenfi tudósítóinak közlése szerint most már bizonyos, hogy a tanácsülést Luganoban, a Gyógyászallat nagy színháztermében tartják meg. A Népszövetség Genfből mintegy nyolcvan tiszviselőt küld ki a tanácsülés időtartamára Luganoba. A világsajtót százötven újságíró fogja képviselni.

— Bethlen Istvánné darabja Milánóban, Budapestről jelentik: Milánói jelentés szerint a közeljövőben megnyitandó első állandó drámai szintársulat műsorára tuzte Bethlen Margit grófnőnek a miniszterelnök feleségének Szürke ruha című darabját, amelyet a Vigszínház együttese mutat be Budapesten Gombaszögi Fridával, Somlyay Arthurral és Törzs Jenővel a főszerepekben. A milánói előadás után Rómában és Torinóban is elő fogják adni az előkelő magyar szinpadai szerző sziumüvét.

— Rádióhullámok a petroleumkutatás szolgálatában. Newyorkból jelentik: Az amerikai petroleumkutatásoknál a rádió hullámok felhasználása sikerrel kecsegtet. A szövetségi rádióbiztonság külön hullámhosszokat osztott ki a petroleumkutatás céljaira. A hullámok felhasználása azon alapszik, hogy a hullámok a petroleumot kísérő sórétegekben nagyobb sebességgel haladnak, mint más közetekben és finom mikroszkop segítségével ez a sebesség-differencia kimutatható.

A CUZ

A ce

(Cluj-Kolozsvár Kelet tud.) A vés és a propaganda talabb atmoszférában zavarja meg a zsidóság agitáció, vezeték folytatása. Különböző főleg liberálisok disták ezrei járják országot. Minden kat és gyújtóhan hagynak maguk felkijásmertelenebb dom usztják a len.

Cuzo Nemrégiben o azt a felhívást bocsátott ki az a zsidóknak a l a zsidó házak es végül a zsidóság ágból való kizáráság lakosságát. sze Cuzo az 6 s kormányprogram badon terjesztette leten. Elképzelhet mla liga felelős nél választási pr milyen zabolálal antiszemita jelsza ga vidéki korifeus

Minden fel ara paganda alaposan szisztematikusan a lomásokon, külön rosok pályaudvar falemberek mole akikre az antiszer toformedvényeket nek, ha kell, terr serog ilyen röpira ség aszt. A kö tokra mekeztet ezek röpiratok képzelhetetlen az és sötét gyűlölet, sokból arad. Mjűt naq a röpiratnak lyet egyik hunya dott szerkesztősé

„Mindnyájan le a röpirat — mert zsidókkal cimbor raj megakadályoz ből azo rszágból szellemünket: a vagyunk hajland zsidó sáskák és p sük a parasztság ják a román par földjeit, hogy m teket hamisított ronsák meg teste Elég volt.

Uj speciális g vezetett ki a korm kedelmi miniszter vezte a speciális tagjait. A bizot vetkező: Jon La niszter, a Banc dr. Ernest Ene kár, Costin Stoic riumi gazdasági nescu semmitösz semmitöszéki tar Rosiori, a bukar zottság főtítkara statisztikai intéz A speciális gazd multban is, az er mint bukovinai saságok működő seinek elbiralása engedélyek mega

A jó áru a legolcsóbb!
A legfinomabb és legszebb selyem, szövet és mosóáru maradékok **karácsonyi nagy vására nagyon leszállított árakban.** December 26-ig.
Grünwald és Steiner
Női divatkülönlegességek áruházában **CLUJ, PIATA UNIRII No. 12.**

Legolcsóbb ruhaüzlet: BAUMZWEIG, Regele Ferd. 11. Oriási választék női kabátokban és férfiruhaiban. Női kabát 1200, férfiruha 1400, szörmebunda 6000 lejtől!

A cuzisták a lázító röpiratok ezreivel árasztották el az országot

A cenzura eltörlése nem jelenti azt, hogy gyilkosságra és törvénytelen cselekedetekre szabad uszítani

(Cluj-Kolozsvár, december 1. Az Uj Kelet tud.) A választások szabadságának és a propaganda zavartalanosságának tisztább atmoszféráját egyre brutálisabban zavarja meg az a zabolálatlan és szelenséges agitáció, amelyet a cuzista szervezetek folytatnak a választások előestéjén. Különböző alapokból táplálkozó, de főleg liberálisok által penzelt propagandisták ezrei járják be keresztül-késül az országot. Mindenütt lázítóhangú röpiratokat és gyujtóhangú programbeszédet hagynak maguk után, amelyekben a legjelképesebb és legfélelütenebb módon uszítják a lakosságot a zsidóság ellen.

Cuza kormányprogramot ad

Nemrégiben volt alkalmunk közölni azt a felhívást, amelyet Cuza professor boszort ki az országhoz és amelyben a zsidóknak a falvakból való kiűzésére, a zsidó hazák és üzletek kisajátítására és végül a zsidóságnak a közelet minden árszámától való kizárására hívta fel az ország lakosságát. Tíz pontban foglalta össze Cuza az ő saját használatra készült kormányprogramját, amelyet hívei szabadon terjesztettek az egész ország területén. Elképzelhető, hogy ha az antiszemita liga felelős elnöke ilyen tönust használva választási propagandájában, akkor, milyen zabolálatlanul garázdálkodnak az antiszemita jelszavakkal az antiszemita ligai vidéki korifeusai.

Minden jel arra mutat, hogy ez a propaganda alaposan elő volt készítve és szisztematikusán megszerveve. A vasúti kocsikokon, különösen pedig nagyobb városok pályaudvarain horogkeresztes fiatalokból álló csapatok az utasokat, akikre az antiszemita röpiratokat és sajtóformáit drága pénzért igyekeznek, ha kell, terrorral rátküldni. Egész sorozat ilyen röpirat felszárít a szerkesztőség asztalára. A központi inkvizíciós irodákra érkezett az a hang, amelyben ezek a röpiratok megíródtak. Szinte elképzelhetetlen az a felelőtlen demagógia és sötét gyűlölet, amely ezekből az írásokból árad. Mintaképp idézzük itt annak a röpiratnak néhány sorát, amelyet egyik huszódmezei olvasónk küldött szerkesztőségünkbe.

Egy cuzista röpiratból

„Mindnyájan legyetek készen — kezd a röpirat — mert *útott a bosszu órája*. A zsidókkal cimboráló liberálisok terrorral megakadályozták, hogy kiűzzétek ebből az országból a mi megrontó rossz szellemünket: a zsidókat. De többé nem vagyunk hajlandók eltűrni azt, hogy a zsidó sáskák és pócok szabadon szivhasszák a parasztság vért, hogy megpróbálják a román paraszt erdét és szántóföldjét, hogy megmérgezzenek benneteket hamisított italokkal és alkohollal töltötték meg testeteket és lelketeket. Elég volt.

Uj speciális gazdasági bizottságot nevezett ki a kormány. Az ipar és kereskedelmi miniszter rendeleti úton kinevezte a speciális gazdasági bizottság új tagjait. A bizottság összetétele a következő: Jon Lapedatu volt pénzügyminiszter, a Banca Nationala igazgatója, dr. Ernest Ene kereskedelmi államtitkár, Costin Stoicescu pénzügyminiszteri gazdasági tanácsos, C. Craciunescu semmitörvényi tanácsos, Gh. Nedici semmitörvényi tanácsos és N. Badulescu-Rosiari, a bukaresti tábla elnöke. A bizottság főtáblára dr. I. Teodorescu, a statisztikai intézet vezérigazgatója lesz. A speciális gazdasági bizottság, mint a múltban is, az erdélyi és bánági, valamint bukovinai bankok és részvénytársaságok működési és főkezelési kérdéseinek elbírálásával, illetve a megfelelő engedélyek megadásával fog foglalkozni.

Keresztény testvéreim! *Úzzétek ki a megrontó zsidót tüzzel és vassal falvakból, mert kigyót melengettünk eddig keblünkön, amely most harap, hogy megöljön benneteket.* Ne engedjétek tovább, hogy ezek a galíciai jövevények gyalázzák Mihai Viteazul országát. A. C. Cuza, ez a legnagyobb hazafi és legnagyobb tudós, kezébe ragadta a zászlót, amelyre az van felírva, hogy *el kell venni a zsidótól a vagyonát, amelyet elzött tőletek és vissza kell adni a román és keresztény parasztnak.* Ne hallgassatok a nemzeti parasztpárti demagógokra, kik eladták a lelketeket a zsidóknak és szavazatok a LANC-ra, amely meg fogja szabadítani az országot a zsidó veszedelemtől.

Gyilkosságra uszítanak

Ilyen és ehhez hasonló tönusi röpiratokkal van elárasztva az ország. Az idézést folytathatnók a végtelenségig. A nyomdátérmekek föltöbbször hangját is felülmúlja azonban az a propaganda, amelyet élő szóval folytatnak Erdély különböző megyéiben a liga propagandistái. Egy másik olvasó arról ír, hogy egy albamegyei községben a LANC propagandistái egyenesen gyilkosságra, zsidók lemeszárítására és üzleteik házaik kifosztására buzdítják a parasztságot, felhasználva az alkalmát, hogy a

kormány a szabadságjogok és az alkotmányosság helyreállításával szabaddá tette minden párt számára a választási propagandát.

Szerencsére a parasztság nagy többségében közömbösen halad el ezek mellett az uszítóhangú felhívások mellett, amelyek így módon nem találtak különösebb visszhangra, sőt, egy máramarosmezei faluban előfordult az is, hogy az agitátorokat botokkal üzték el a nemzeti parasztpárti falu lakosai. Azonban ez a propaganda könnyen kellemetlenebb konzekvenciákkal is járhat, rendbontásokhoz vezethet és az új kormányznak elementáris érdeke az, hogy a nyugalmat az országban fenntartsa. *Nem lehet elkép-*

zeln, hogy a szabadságjogok helyreállítása takaróul szolgálhasson azoknak a nemzet- és felekezetiigazgatás kritériumait messze túlhaladó igazgatásoknak, amelyek ma az országban folynak. A törvények respektálása azoknak mindenkiel szemben való alkalmazását is involválja és a fennálló törvények szigorú büntetésekkel sújtják a rablásra, gyilkosságra való felbujtást is és igazgatás büntetéseit.

A kormányznak köteles a törvényekkel teljes szigorral alkalmazni az uszítókkal szemben.

— *Áldott állapotban levő nők és ifjú anyák a természetes „Ferenc József” keserűviz használata által rendes gyomor- és bélműködést érnek el.* Az újabb kori nőgyógyítás főképviselelő a **Ferenc József** vizet igen sok esetben kipróbálták és kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalommentesen hatóknak találták. Kapható gyógyszerárakban, drogáriákban és fűszerüzletekben.

WIMPASSING hócipő a védelem, eső, hó és sár ellen.

Nagy botrány a bécsi tőzsdén

Felelőtlen ügynökök üres hausset csináltak galíciai petróleumértékekben. Letartóztattak egy ügynököt. Folyik a vizsgálata

Bécs, dec. 1. A bécsi tőzsdét néhány nap óta nagy botrány tartja izgalomban, amely a mai nap folyamán valóságos tőzsdékrachhoz vezetett. Mint kitudt, a legutóbbi napokban *néhány felelőtlen spekuláns felhajtotta a galíciai petróleumértékek árfolyamát, majd amikor fedezésére került a sor, nem voltak képesek szállítani.*

A gazdasági rendőrség, amelyhez jelenleg érkezett, ma elfoglalta az Eibenschütz bankház, valamint a Nay et Co. bankház könyveit, mert az a gyanu, hogy ez a bankház csinálta a hangulatot a levegőüzletekhez. Ugyancsak ebből az afférból kifolyólag a rendőrség letartóztott egy Rosenblatt nevű tőzsdéügy-

nököt. Egyelőre még nem tudják, hogy milyen magas az az összeg, amellyel ezek a levegőspekulánsok megkárosították üzletfeleiket. Rosenblatt mögött már igen károsos mult áll Tarnoban egész kicsi szatocsüzlete volt és az orosz betörés idején menekült Beosbe. Olyan szegény ember volt, hogy igénybe kellett vennie a háború alatt különböző üzletekkel próbálkozott és különböző vagyoni hullámzások után egy évvel ezelőtt a vagyont 200.000 csehshilvák koronára becsülték. *Bár a rendőrségnek biztos tudomása van arról, hogy a legutóbbi hetekben Rosenblatt spekulációval több százezer shillinget keresett, a házkutatás*

alkalmával semmi értéket nem találtak nála.

Különösen feltűnő az, hogy Rosenblatt üzleteiről semmiféle feljegyzéseket nem találtak. Rosenblatt ezt *azzal akarja magyarázni, hogy nem csinált soha jegyzeteket és bankárával minden szóbelileg intézett el. Valószínűnek tartják, hogy Rosenblatt összes üzleti papírjait valamelyik ismerősének adta át.*

A tőzsebotrány részletei egyelőre még nem szivárognak ki, azonban a kihallgatások még állandóan tartanak és a bécsi tőzsdén ma erős zuhanás következett be a galíciai petróleumértékekben, ami egy időre pánikot okozott.

A törvényszék újra elrendelte a Közgazdasági Bank igazgatóinak szabadlábrahelyezését

Az ügyész másodszer is megfeleltette a határozatot és így a bankdirektorok a tábla döntéséig továbbra is fogvameradnak

(Cluj-Kolozsvár, december 1. Az Uj Kelet tud.) Ezelőtt egy hónappal nagy érdeklődés mellett tárgyalta a kolozsvári törvényszék váditanácsa a csőd alatt lévő Egyesült Közgazdasági és Jelzáloghitel Bank letartóztatott igazgatóinak szabadlábrahelyezési kérését. A törvényszék váditanácsa, miután hatszor a bankigazgatók további fogvatartásának szükségességét mondotta ki, hetedszer a főtárgyalásig való szabadlábrahelyezés mellett döntött. A **Furnea** váditanácsa annakidején úgy találta, hogy az érdemleges vizsgálat befejezését nyert, valamint a bankigazgatók szökésétől sem kell tartani. A bankigazgatókra nézve a kedvező döntést az ügyész megfeleltette s így az ügy a tábla váditanácsa elé került. A tábla a törvényszék kedvező döntését megsemmisítette és a bankigazgatók további vizsgálati fogságát rendelte el. A törvényszék Furnea váditanácsa ma

tárgyalta nyolcadszor a három bankigazgatónak, **Blatt** Ignácnak, **Semtyén** Hugónak és **Hirsch** Gyula dr.-nak szabadlábrahelyezésük iránt benyújtott kérését. A védők közül megjelentek dr. Kertész Xantopol, dr. Fischer ügyvédek, akik immár nyolcadszor sorakoztatták fel fel azokat az érveket, amelyeknek alapján védenek szabadlábrahelyezést kértek. Ráműtattak arra, hogy a vizsgálat már régen befejeződött és a még hátra lévő szakértői véleményeket semmiestre sem tudják befolyásolni a bankigazgatók, ha szabadlábra is helyezik őket. A védők rámutattak arra, hogy a bankigazgatók nagy családjuk van a városban s így szökésüktől nem kell tartani, annál is kevésbé, mert a rájuk váró büntetés nem teszi ezt indokoltá. A vádlottak külön-külön kérek, hogy végre helyezzék őket szabadlábra. **Blatt** Ignác, kit talán legjobban megviselt a börtön, zokogva

fordult a váditanács elnöke felé:

— Elnök ur, az egészségem tönkrement. Oda minden vagyonom, oda a becsületem, legalább a családom közelében tessenek. Kérem elnök ur, helyezzenek szabadlábra.

A tanács visszavonul és rövid idő múlva Furnea elnök kihirdeti, hogy a törvényszék váditanácsa helyt adott a védők kérésének és elrendelte mindhárom bankigazgató szabadlábrahelyezését.

Az elnök az ügyész felé fordult. De feleje fordultak reménytelenül arccal a vádlottak és a tárgyaláson megjelent hozzátartozóik is.

— Felebbezek, — hangzott az ügyészi szó — és kérem, hogy a törvényszék tegye át az aktákat a Tábla váditanácsához.

A Tábla váditanácsa jövő szombaton dönt az ügyész felebbezéséről.

100.000 munkással és 1100 millió aranyárka alaptőkével dolgozik az I. G. Farbenindustrie, amely három év alatt meghódította Európát

Berlin, dec. 1. Az I. G. terjeszkedik. Az I. G.-nek szűkek azok a földrajzi határok, amelyek a térképen a német birodalmat jelzik. Az I. G. kimélyítette a kapcsolatát Amerikával és szisztematikusan hatol most előre egész Európában. Legalább is az I. G. látható csapjai fonódnak mindjobban és jobban előre a ludwigshafeni központ felől. A láthatatlan szálak azonban behálózják már Európát. Az I. G. ma már európai hatalom, sőt talán a legnagyobb gazdasági hatalom Európában. És a gazdasági hatalom a legnagyobb hatalom.

Az I. G.: a német ipar

Az I. G. Farbenindustrie. Az I. G. ugyanis több, mint hatalmas iparvállalat, több, mint óriási kartell, több mint gigantikus tröszt. Az I. G. az egész német kémiai ipart jelenti. Tudjuk, hogy Németországban nemcsak kémiai ipar van, de az I. G. hatalma szinte szimbolizálja az egész német ipart. Az I. G. óriási termométer kinézésű oszlopokat állított fel Berlin uccán, amelyekben az érzékeny folyadékoszlop pillanatpillanatra mutatja, hogy áll az I. G. berlini tözsdén. (A termométereket a tözsdéről irányítják elektromos uton). Az I. G. kurzusa ugyanis talán az egyetlen standard lényező, amely a berlini tözsdé reális értékelését jelzi. Ha az I. G. emelkedik, akkor az egész német ipar értéke emelkedik. Ha az I. G. esik, akkor az egész német ipar zavarát mutatja. És túl az iparon a német gazdaságát és túl a gazdaságon a német politikáját. Mert az I. G. ma Németország legnagyobb hatalma.

A nagyhatalom

Ezért egyszerűen I. G. Ahogy a hatalmas angol király egyszerűen V. György, Nagybritania és dominiumainak uralkodója névénél éppen olyan felesleges, a Windsor, a családnév, mint az I. G.-nél annak megállapítása, hogy az Interessens Gemeinschaft für Farben-Industrie-eről van szó. György sok van, de V. György csak egyetlen egy. Interessensgemeinschaft sok van, de I. G. csak egyetlen egy. Ezért, mint minden uralkodónál, az I. G.-nél is megszokták az emberek, hogy elhagyják a származó s megnevezést.

Még egyet: Hol van a kis Windsor a nagy angol világbirodalomtól? És hol van a festékipar kis köre az I. G. hatalmatól.

Tul a trösztökön

Az I. G. etappot jelent a gazdasági életben. Az ipar az egész világon az egymással öldölő harcban vagy pillanatnyi békében álló trösztök alakulása felé halad. És még nem fejeződött be a trösztök végleges kialakulása. Anyavállalatok, holdingok, áll- és valódi részvénytársaságok, finanszírozó társaságok, részvénytársaságok és harcok komplikált rendszere a mai tröszt. Ami azért uralkodik Amerikában és uralkodik Európában is, a föld egyedül komolyan vehető világrészén. De az I. G. egyetlen ugrással túlépte a trösztök periódusát. Boschnak és Duisbergnek, valamint csöndes és tudós kémikus kutatók, majd a két legnagyobb német kémiai vállalat vezetői, ennek a két embernek, aki pedig nem az üzleti világból került ki, sikerült új etappal előyinni a világ gazdasági fejlődését. Az

I. G. nem tröszt. Egyetlen homogén részvénytársaság, amely ennek a birtokában van, voltaképpen minden kémiai nagyüzem, de birtokában van azonkívül rengeteg bányá, rengeteg más ipari érdekesség, minden, egészen a saját bankházáig, amire csak egy hatalmas, vertigálsan és kiépített üzemnek szüksége lehet.

Ez a hatalmas alakulat látszólag két ember műve. De voltaképpen organikus fejlődésnek köszönheti létét. A német kémiai ipar már a háború előtt is a legfejlettebb és legjobban megszervezett volt, az egész világon. A hatalmas német kémiai üzemek természetesen öldölő harcban állottak egymással, miután legázoltak jóformán mindenkit, aki a német kémiai világhatalmat veszélyeztethette volna.

A műtrágyától a Salvarsánig

Az I. G. megalakulása után azonnal hozzálátott ahhoz, hogy kiépítse üzemait és lehetőség szerint érdekközösséget létesítsen a külföldi konzernekkel vagy üzemekkel. Ami az üzem kiépítését illeti, az I. G. ma a könnyű és nehéz kémiai ipar összes termékeit gyártja. Termelési programja a nitro-vegyületektől a festéki terjed, feljeli az organikus és anorganikus kémia területét, a robbanószerektől a műselyemig, a fotografiai vegyszerektől, gyógyszerektől, oldószerektől, lakkokig, mesterséges gázokig és illatszerektől. Azok a német gyógyszerespecialisták, melyek forgalomba kerülnek az aspi-rintól a Salvarsánig, 99 százalékban az I. G. gyáraiból származnak. Az I. G. érdekkörébe nemcsak szinte minden kémiai gyár tartozik, a konzern befolyása kiterjed a német vasipari trösztig, a linoleum konzernig, a műselyem művektől, mindezeket a csoportokat benső szálak fűzik a kémiai nagyipar szervezetéhez.

Európa meghódítása

Az I. G. hatalmas szervezete természetesen nem állhat meg a földrajzi határok előtt, mindenképpen terjeszkednie kell. A német kémiai iparnak már a háború előtt is nagy érdeklőségei voltak Spanyolországban, Oroszországban és Svájcban. A háború természetesen megsemmisítette a kapcsolatokat egy részét. A megmaradt spanyol és francia érdeklőségeket a német kémiai ipar kiépítette a háború után, míg a francia kémiai iparral nemrégiben sikerült megállapodásra jutni. A franciákkal való megállapodást követi az osztrák ipar bekapcsolódása. Az osztrákokkal kötött szerződés szerint az osztrák nehéz-kémiai ipari gyárak teljes termelését az I. G. veszi át. Az osztrákok fogyasztó területétől Ausztrián kívül Magyarországot, Jugoszláviát, Bulgáriát és Törökországot állapították meg, a német ipar látja el a nyugati államokat, Csehszlovákiát és Lengyelországot. Spanyolországban, Norvégiaiban, Belgiumban és Svájcban az I. G. vagy sorba vásárolja meg a meglévő gyárakat, vagy pedig saját üzemeket állít fel, amelyek sakkban tartják az esetleges konkurrenciákedvet. Rendkívül kedvező szerződéseket kötött az I. G. Lengyelországgal és jelenleg folynak a tárgyalások a csehszlovák, holland, magyar, svéd és olasz kémiai iparral.

Racionalizálás

Látjuk, hogy az I. G.-ne kevés kivétellel, sikerült tömörítene az európai kémiai ipart. A koncentráció még csak kezdődőben van. Az átszervezés még nem történt meg. Németországban azonban egyes iparágakban az I. G. már teljes

erővel keresztülvitte a racionalizálást. A kálisálótromot Németországban például már csak az I. G. három nagy gyárában állítják elő, a kisebb üzemeket leállították és ezek a rájuk eső kvótát már készen kapják az I. G. gyáraiból. Ez a racionalizálás lehetővé tette, hogy ezek a kisebb üzemek most másra használják fel berendezésüket, a kálisálótromot pedig egységes minőségben, az eddiginél olcsóbban és jobban állítják elő.

Tul az alkotókon

Ez a hatalmas szervezet, amely mint mondottuk, két ember műve, természetesen ma már túlnő két ember elképzelésén és irányításán. Az I. G., mint soha nem látott óriás egyéniség, a világ gazdasági életében — utánozni még senkinek sem sikerült — ma már önmagát irányítja. Elő erők működnek ebben a hatalmas szervezetben, amelyek feltartóztatlanul mutatják a kolosszális utját a jövőbe. Az elnökök, vezérigazgatók és az igazgatók legője ma már nem urai, hanem szolgálói ennek a gazdasági egységnek. Kormányosok a hajón, amelyet a tenger és ereje visz tovább.

A többi nagy német iparvállalat, amelynek valami köze lehet a kémiai iparhoz, vagy direkt az I. G.-hez tartozik, vagy pedig szerződéses viszonyban áll vele.

Az I. G. születése és jelenje a jövő utját mutatja. Mert megdől a politika, megdőlnek a határok, megdőlnek a nemzetiségek és ami mindezek fölé emelkedik: a munka hatalmas organizációja. Az I. G. jelenje megmutatta, hogy a munka organizációja nem ismer földrajzi határokat. A kémiai ipart egész Európában egy érdek vezeti, tehát félretéve minden politikai elgondolást, ennek az iparnak egy frontba kell állania. Ennek a

gondolatnak imperialiszma modern imperialiszma, mert az I. G. nem gazdasági háborúval, hanem békés megegyezésekkel, szerződésekkel vonja maga mellé a külföldi ipart. És a fejlődésnek az a foka, amelyre eljutott az európai kémiai ipar, előtte áll még a többi nagyiparnak, úgyhogy a jövő Európájának térképe már csak egyet mutathat: a munka szervezeteinek egymásba fonódó, egymást átölelő, egymással közlekedő és egymást segítő hatalmas karját. Ami ezek között a karok között van, az emberek milliói csak szolgálói ennek a munkának és urai ennek a munkának. Mert a munka mindennek öltött van.

Mondhatnak, irhatnak, amit csak akarnak
Stotter tüzfái mégis a legjobbak!

STOTTER Strada Noua (volt Uj-ucca) 59. szám. Telefon: 800. szám.

Rádió-amatőrök!

A berlini nemzetközi **Rádió-Világ** kiállítás összes újdonságai kaphatók. Kérje saját érdekében a most megjelent terjedelmes árjegyzékünket.

A most megnyílt

RÁDIÓ-Szalónunkban díjtalan bemutatás. Saját modernül felszerelt **Rádió-Szanatórium**

ELECTRICA

Cluj, Piata Unirii No. 28.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

Mérnökök, és
alkozók figyelme
Altalános Bizto
(Cluj, Calea Vic
rendszerü házepi
helyükön való é
hajtása és akviz
deklódóknak szó
világosítást nyuj

— Az osztrák
szív rezisztenciá
lentik: A osztrá
dászok tegnapi
rozták, hogy de
zenkét órátké
tenciába lépnek,
teljesíti addig a
közö követelése
múlt héten sztrá
ben nyújtották
kancellárhoz, a
leneknek ítélte
sztrájk így elke

December vég
bécsi telekkönyv
Emlékezetes, hog
folyt tüntetések
könyvei elpuszta
rendelkezésre bo
rekonstruáltak az
tek odaégett telek
zésekkel szembe
lehet óvással élni
következő címre
gericht für Z. R.
gasse 17. Közél
kolozsvári osztrá
Unirei) szolgál.

Félmillió lej
ajándékképpen a
udvar. Az előny
Fischer-üvegáruh
egész tartama ala
újévi vásárt rend
a Fischer-üvegáru
gazdag és válto
neki, amely világo
meg. A vásár alát
legválasztékosabb
és üvegáruk töm
legelősből áruk n
kalomra való teki
udvar összes ve
tárgyval kedvesk
a vásárolt áru s
megfelel. Ilyen k
hető, hogy a ka
óriási érdeklődés

— Egy jóslat
sohasem lesz ki
tik: V. György
ban, mai távirat
változás. Term
nagy érkeledés
uralkodó iránt. N
doni követe utj
dik a királyi be
angol király bet
a londoni lapok
nek Annie Bes
tola tollából. A j
az angol trón v
hercegből sohas
Ötödik György
a yorki herceg
herceg a szociál
jóslat szerint é
hogy megalakit
Államokat. An
mondja Annie B
kadni az anyao

V
I
S
a

Mérnökök, építésszek és építési vállalkozók figyelmét fölhívjuk a Standard Általános Biztosító Részvénytársaság (Cluj, Calea Victoriei 34) Sweethome-rendszerű házépítési biztosítására lakóhelyükön való építési munkák végrehajtása és akvizíció szempontjából. Érdeklődőknek szóban vagy írásban felvilágosítást nyújt az igazgatóság.

Az osztrák postások hétfőn passzív rezisztenciába lépnek. Bécsből jelentik: A osztrák postások és távírók tegnap nagygyűlésükön elhatározták, hogy december 2-ika éjjeli tizenkét órától kezdve passzív rezisztenciába lépnek, ha a kormány nem teljesíti addig a fizetésemelésre vonatkozó követeléseiket. A postások már a múlt héten sztrájkfenyegetés kíséretében nyújtották be kívánásaikat Seipel kancellárhoz, aki azokat teljesíthetetleneknek ítélte. Az osztrák postás-sztrájk így elkerülhetetlennek látszik.

December végéig lehet felszólalni a bécsi telekkönyvek bejegyzései ellen. Emlékeztet, hogy a tavaly nyáron lefolyt tüntetések során Bécs város telekkönyvei elpusztultak. Az érdekeltek által rendelkezésre bocsájtott adatok alapján rekonstruálták az I-IX. és XX. kerületek odaégett telekkönyveit. Az új bejegyzésekkel szemben ez év december 31-ig lehet óvással élni. A felszólalásokat a következő címre kell küldeni: Landesgericht für Z. R. S. in Wien, I. Heerengasse 17. Közlelbi felvilágosítással a kolozsvári osztrák konzulátus (Piata Unirei) szolgál.

Félmillió lej értékű árut oszt szét ajándékképpen a kolozsvári Fischer-üvegudvar. Az előnyösen ismert kolozsvári Fischer-üvegáruház december hónap egész tartama alatt nagy karácsonyi és újévi vásárt rendez. Ennek a vásárnak a Fischer-üvegudvar olyan hatalmas, gazdag és változatos raktárral indul neki, amely világvárosi méreteknél felel meg. A vásár alatt a művész kivitelű és legválasztékosabb külföldi porcellánok és üvegáruk tömege kerül eladásra a legolcsóbb árak mellett. A kivételes alkalomra való tekintettel a Fischer-üvegudvar összes vevőinek külön ajándéktárggyal kedveskedik, amelynek értéke a vásárolt áru 25-30 százaléka is megfelel. Ilyen körülmények között értendő, hogy a karácsonyi vásár iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg.

Egy jóslat szerint a walesi herceg sohasem lesz király. Londonból jelentik: V. György angol király állapotában, mai táviratok szerint, nem állt be változás. Természetesen világszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg a beteg uralkodó iránt. Maga XI. pius pápa londoni követe útján mindennap érdeklődik a királyi beteg állapota iránt. Az angol király betegségével kapcsolatban a londoni lapok érdekes jóslatot közölnek Annie Besant, a teozófia női apostola tollából. A jóslat úgy hangzik hogy az angol trón várományosból, a walesi hercegből sohasem lesz angol király. Ötödik Györgyöt a trónon második fia, a yorki herceg fogja követni. A walesi herceg a szociáldemokraták élére áll, a jóslat szerint és az a feladat vár rá, hogy megalakítja az Európai Egyesült Államokat. Anglia gyarmatállamai — mondja Annie Besant — el fognak szakadni az anyaországtól.

Minden vevő kap!

Minden vevő kap!

50.000

karácsonyi ajándék szétosztása megkezdődött

FISCHER

üvegudvarban Cluj.

Engros árak

Engros árak

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Kedd: Bölcsődal. (A dr. Szabó Juci és Templom egere szerzőjének legújabb darabja. A budapesti Vigszínház óriási sikerű ujdonsága. Először, Premiérberlet 17. szám. Sorozatszám 165.)

Szerda: Bölcsődal. (Napibérlet 16. szám. C. Sorozatszám: 166.)

Csütörtök délután fél 6 órakor: Mikulás bácsi tréfája. (Gyermek darab Udjon ság először. Galambos fellépésével.) Az előadás keretében, az eleven Rin-Tin-Tin. (A beszélő, olvasó, számoló kutya csodálatos mutatványai. Merse két helyárral. Sorozatszám: 167.)

Csütörtök este fél 9 órakor: Bölcsődal. (Napibérlet 17. szám. A. Sorozatszám 168.)

Péntek Bölcsődal. (4-edszer. Napibérlet 17. szám. B. Sorozatszám 169.)

Szombat este fél 10 órakor: Ábrás Rózsája. (Amerikai ujdonság 6-odszor. Bérleten kívül Rendes helyárral. Sorozatszám: 170.)

Vasárnap este háromnegyed kilenc órakor: A szerelem vására. (Uj betanulással és új szereposztással. Napibérlet 17 szám. C. Sorozatszám: 171.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Vasárnap délelőtt 11-kor: Mozimatiné 15 és 10 lejes helyárral.

Vasárnap délután fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor mozielőadás: Éva almája.

Kedd fél 4 és fél 6 órakor: Az eleven Rin-Tin-Tin. (A beszélő, olvasó, számoló, zeneértő élő kutya csodálatos mutatványai.) Ezenkívül: Balalajka. (7 felvonásos orosz artista dráma. Főszereplők: Florence Vidor, Lowell Shermann, Cliv Brook.) Helyárak: 40, 30 és 20 lej.

Szerda fél 4 és fél 6 órakor: Az eleven Rin-Tin-Tin és Balalajka.

Csütörtök csak fél 4 órakor: Az eleven Rin-Tin-Tin és Balalajka.

A színháziroda közleményei:

Ma délelőtt 11-kor nagyszabású mozimatiné a magyar színházban 15 és 10 lejes helyárral. Egy káprázatos, gyönyörű kiállítás révén a Pávakirálynő álma lesz a ma délelőtti mozi-matiné attrakciója. Ezenkívül kacagtató vigjátékok, világesemények. Helyárak: 15 és 10 lej.

Ma délután is este is: Éva almája a magyar színházban. Monty Banks világhírű, ragyogó, ötletes vigjátékát ma délután is, este is vetítik a magyar színházban. Előadások kezdete: fél 4-kor, fél 6-kor és fél 10-kor. Az Éva almája holnap hétfőn utóljára kerül színre Kolozsvárról. Aki szereti a mozi, aki jól akar mulatni, okvetlenül nézze meg az Éva almáját, mert ilyen remeke régen nem volt a filmgyártásnak.

Bölcsődal. A jövő hét nagy művészi szenzációja a Bölcsődal premiéréje lesz. A Bölcsődal-nak Fodor László a szerzője, aki a dr. Szabó Juci és Templom egere-vel alapította meg a világhíret, mert ezt a két darabot Amerika és Európa csaknem minden nagy városában diadalmasan játszották. A Bölcsődal a jövő hét négy egymásutáni estéjén fog színre kerülni.

Az eleven Rin-Tin-Tin a magyar színházban. A magyar színház jövő heti délutáni előadásainak nagy szenzációja lesz: Kedden, szerdán és csütörtökön a délutáni mozielőadások keretében az eleven Rin-Tin-Tin-t fogja a közönség megcsodálhatni. A beszélő olvasó, számoló, zeneértő kutya. Nem filmen, de a valóságban látható ez a csoda-kutya, amelynek produkciói, valósággal bámulatba ejtik mindenütt a közönséget. Igen olcsó helyárral!

Nosztly fiu esete Tóth Máriával holnap — mozihelyárral. Holnap este a legnépszerűbb magyar darab a Nosztly fiu esete kerül színre bérleten kívül, nagyon olcsó mozihelyárral (50, 40, 30, 20 és 10 lej).

Hirdessen az Uj Keletben

Mikulás napján, csütörtökön délután: Gyermekelőadás. Nagy örömet hirdetünk a jó gyermekeknek. A színház csütörtökön Mikulás napján délután fél 6 órai kezdettel gyermek előadást rendez olcsó helyárral. Egy alkalmi gyermek darab fog színre kerülni, amelynek címe Mikulás bácsi tréfája.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

SPORT

Ma délelőtt értekezletet tart a Haggibbor női tornaszakosztálya

Ciuj-Kolozsvár, december 1. Az Uj Kelet tudósítójától. Jelentette már az Uj Kelet, hogy a Haggibbor téli programjának egyik legfontosabb pontjaként a női tornaszakosztály felállítását vette tervbe. Abba a dicséretreméltó tejesítménybe, melyet a Haggibbor tízéves fennállása óta a zsidó ifjuság testi regenerálásáért tett, méltón illeszkedik be az a gondolat is, mely a zsidó lányok számára biztosít lehetőséget arra, hogy hasznos munkával vegyenek részt a sportolás regénáló élvezetében. A női tornaszakosztály, tekintve azt a hatalmas érdeklődést, melyet a szakosztály felállításának híre a zsidó lányok között kiváltott egyike lesz az egyesület legszabó csoportjának, ahol egy kitűnő pedagógiai erő vezetésével fognak Kolozsvár zsidó lányai a Haggibbor színeiben hódolni a sportnak. A női szakosztály vezetője egyébként ma délelőttre, a Kötő-uca 5. szám alatt lévő új helyiségében összejövetelre hívja az eddig jelentkezett tagokat, ugyanakkor felhívja a még jelentkezni szándékozó lányokat, hogy ma délelőtt 11 órakor jelenjenek meg a szakosztály vezetősege előtt, hogy a tagok sorába felvegyék őket.

Ugyancsak felhívja a Haggibbor vezetősége a működvelő gárda tagjait is, hogy délelőtt 11 órakor jelentkezzenek a klubhelyiségben.

A mai sportprogram. Ma délután a KAC-Sodronyipár és az Universitate-KMSC mérkőzések kerülnek lebonyolításra a városi sporttelepen. A mérkőzések sokban fogják befolyásolni a bajnoki tabella állását és ezért az egyesületek hívei nagy érdeklődéssel várják a meccsek kimenetelét. A favoritok a KAC és a KMSC csapatai.

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. Fürdőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasóterem és fodrászműhely. Bár-Buffer.

Rendkívül leszállított szobárral!

Választás kezdődik dec. 12-én, de szöveget választhat már dec. 1-től minden ember a Glück Izrael szövet végkiarúsításán, ahol még a raktáron lévő angol ruha- és kabát-szövetek december 31-ig az eddigi áraknál is olcsóbban lesznek kiarúsítva. Szavazzon: a Calea Regele Ferdinand 19. számú Végkiarúsításra!

Közgazdaság

Az utódállamok közül egyedül Csehszlovákia és Románia külkereskedelmi mérlege aktív

(Budapest, december 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utódállamok külkereskedelmi statisztikáit figyelemmel kísérve, megállapítható, hogy Ausztria az új államok között a legerősebb kereskedelmi passzívumot mutatja, míg Magyarország is, bár kisebb mértékben, tartósan passzív külkereskedelmet folytat. Ezzel szemben Csehszlovákia külkereskedelme tartósan aktív. Jugoszlávia, Románia és Lengyelország aktívuma és passzívuma különbözőképpen váltakozik és minden esetben a természetl és az ipari konjunktúrától függ.

A statisztikai kimutatások szerint 1921-ben Csehszlovákia 250 millió arany márká aktívumot ért el, ugyanakkor Ausztria passzívuma 549, Magyarországé 33, Romániáé 22, Lengyelországé 199 millió aranymárka volt. Az utódállamok közül 1925-ben csak Lengyelország mutatott ki 11 milliós aktívumot. 1926-ban Ausztria és Magyarország kereskedelmi passzívuma emelkedik, míg a többi utódállamok külkereskedelme aktív. A múlt esztendőben Csehszlovákia külkereskedelme 273 millió aranymárka

aktívumot mutat ki, ugyanakkor Ausztria külkereskedelmi passzívuma 630, Magyarországé 262, Jugoszláviáé 70, Lengyelországé pedig 178 millió aranymárka volt.

A múlt évben Csehszlovákián kívül csak Románia külkereskedelme volt aktív, még pedig 101 millió aranymárka értékkel. A legnagyobb méretű külkereskedelmet az utódállamok közül Csehszlovákia mutatja. Utána következik Ausztria, majd Lengyelország, Magyarország és Jugoszlávia. Az 1927 évi közép-európai konjunktúra Csehszlovákia aktívumát kisebbitette, Magyarországon pedig a passzívum nagyobboldott, míg Lengyelország csak nagy nehézségek árán és súlyos krízis után tudta elérni régi passzívumának vonalát. Jugoszlávia 1927 évi kereskedelmi passzívumát főleg a rossz tengeritermes okozta, míg Románia aktívumát emelte. A közép-európai gazdasági élet legbizonytalanabb pontja kétségtelenül Ausztria hatalmas passzívumát, amelyet még most is főleg értékpapírok eladásával egyenlítettek ki.

Kettős ünnepség az Adria-biztosítónál

Kettős ünnepsége volt tegnap Kolozsváron a Riunione Adriatica di Sicurtia in Trieste biztosítónak abból az alkalomból, hogy Horváth Samu cégjegyző 25 éves szolgálati jubileumát érte meg, ugyanakkor pedig Szalay László vezér igazgatót búcsúztatták, aki az intézetnek a regái piacra való bevonulásával kapcsolatban Bukarestbe áthelyezett központ elére távozik. Az ünnepség délután 11 órakor kezdődött az intézet Unio uccai székházában, ahol a jubiléus Horvát cégjegyző kollégáinak barátainak és tisztelőinek népes serege jelent meg. Az intézet nevében Szalay vezérigazgató, a kollégák és tisztviselők nevében Orbán cégjegyző és Zoltán kárbecslő, a többi intézetek nevében pedig Kertész Márton gratulált a jubiléusnak, akit az egybegyűltek szerencsekívánataikkal és ajándékokkal halmoztak el.

Horvát Samu mint gyakornok lépett be 25 évvel ezelőtt az Adria-biztosítóhoz, ahol nehéz körülmények között és sokáig háttérbe szorítva dolgozott, de szorgalma, tudása, megbízhatósága és

széleskörű intelligenciája mégis utat tört magának és az imperiumváltozás után az intézet, felismerve Horváth értékes képességeit, megfelelő pozícióba emelte amelyet azóta is minden tekintetben az elismerésre legméltóbb módon tölt be.

Este a jubiléus, valamint Szalay vezérigazgató tiszteletére bankett volt Falk Imre Dreher-söresarnokában. A banketten a kolozsvári biztosítási piac összes számottevő egyéniségei, sőt vidékről is többen jelentek meg. A felköszöntők során különösen Szalay vezérigazgató érdemeit méltatták, aki 1922-ben került Kolozsvárra mint a triesti központ bizalmi embere és fiatal kora ellenére ilyen fontos pozícióba jutott. Kollégái őszintén sajnálják, hogy eltávozik, de ugyanakkor gratulálnak neki, hogy olyan utódot kapott, mint Tassy László kerületi igazgató. A bankett a jubiléus Horvát Samu cégjegyző ünnepséssel, emelkedett hangulatban ért véget.

A regátban is bevezetik a telekkönyvi intézményt. Vidrascu Joan földművelésügyi államtitkár megbízást kapott arra, hogy dolgozzon ki egy jelentést, amelyben a telekkönyvi intézménynek az or-

szág többi részében való bevezetésének feltételeit és módjait tárgyalja. Az államtitkárnak az a szándéka, hogy ezt a nagyfontosságú magánjogi és közgazdasági intézményt teljesebben erdélyi mintrára fogja megteremteni a többi ország-részekben is, később pedig az egész telekkönyvet modernizálni fogják a francia, olasz és német telekkönyvek alapelvei szerint.

Arlejtést irtak ki Nagyvárád városi vagyonának tűzbiztosítására. Ez év elején járt le Nagyvárád város szerződése, amelyet vagyonának tűz elleni biztosítására kötött. A tekintélyes üzlet elnyeréséért erőteljes harc indult meg a különböző biztosító intézetek között, míg végül a városi tanács újabb hat hónapra meghosszabbította a Dacia-Románia biztosítóval fennálló szerződést, annak ellenére, hogy egy másik intézet kedvezőbb ajánlatot tett. Most azután a városi tanács úgy akarja megoldani a kérdést, hogy december 18-án, délelőtt 10 órakor árlejtés útján fogja ingó és ingatlan vagyonának 85 százalékára a tűz elleni biztosítást megcsinálni. A szerződést 10 év tartamára kötik meg azzal az intézettel, amely a legkedvezőbb ajánlatot fogja benyújtani.

A répaatermelők súlyos panaszokat emelnek a cukorgyárak ellen. Tegnap folyt le Marosvásárhelyen a cukorrépa termelők közgyűlése Lázár Simon elnöke mellett. Nagy feltűnést keltett a közgyűlés tagjai körében az elnöknek az a közlése, hogy az Aradi Cukorgyár a jövőévi szezonban be akarja szüntetni a munkát. Ez a hír annál meglepőbb, mert a gyár első üzletéve kitűnő eredménnyel végződött, ami a vállalat igazgatóságát arra indította, hogy újabb hatalmas befektetéssel az üzemet kibővítsse és újabb gyártási ágat vezessen

be. Nem lehetetlen, hogy az üzem szűneteltetésére a cukorközpont kényszerítse az Aradi Cukorgyárat, mert mint többiben megirtuk, két év óta 6000 vagon cukorfőlöleget termeltek a romániai gyárak és minthogy ezt a főlöleget exportálni nem lehet a külföldi rossz konjunktúra miatt, belföldön pedig ennek a hatalmas mennyiségnek a piacra dobálása feltétlenül maga után vonná a túl magas cukorárak lemorzsolódását, a cukorközpont már régóta foglalkozik azzal a tervvel, hogy valamelyik gyárat leállítja. Tekintettel arra, hogy az üzembeszűntetés a válsággal küzdő répaatermelőknek óriási kárt jelentene, a közgyűlés elhatározta, hogy a kormányintervencióját fogja kérni az Aradi Cukorgyár üzemenek folytatása érdekében. Ezután több felszólalás történt, amelyek során a következő panaszokat sorolták fel egyes cukorgyárak ellen: Hozzá nem értő emberek alkalmazásával a répaátvételnél megkárosítják a termelőket, az átvételi levonások állandóan emelkedő tendenciát mutatnak, egyik-másik termelőnél harminc százalékos levonást is alkalmaznak, sőt olyan esetek is fordulnak elő, hogy a kisgazdákkal csak úgy kötötték termelési szerződéseket, ha fejéknént száz lej fizettek. Ezután a kisgazdák adták elő sorra panaszait, melynek eredményeképpen elhatározták, hogy a cukorrépaatermelők szövetségét erősebb alapra helyezik, különösen azért, hogy a cukorgyárak alkalmazottjainak tulkapátsai ellen eredményesen tudjon védekezni.

SZÖRMEÁRUPUR
Cluj, Str. Memosana nr. 3.

DÉRI

Nemes SZÖRMEÁRUPUR
tökéletes kivitelben

Telefon 12-12

TÖZSDE

DEVIZÁK	Kolozsvár	Valutapiac 1928 december 1 (Rador)							
		Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	3195-3198			49275	3210	1104250	13699		192550
Newyork	166-66	519	51905	257	16650	57340	71120		
London	80575-806	2518	2518	12405	803	28112	344960		485
Páris	648-649	202950	202925		62	2240	27750		39075
Milano	870-871	271950	2719	134	874	3005	37257		54
Prága	43-494	1538	1538		493	1693	210770		2630
Budapest	2899-2900	90525	9053		2910		124		
Belgrad		91262	91250		292		100750		176
Bukarest		31150	312	1540			345		61
Varsó		5820	5820		1890		6430		
Bécs	2337-2378	73	73		2340		8661		
Berlin	3958-3960	12375	12375		3970		13667		
							16952		

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 312, Páris 1535, Budapest 34350, Bécs 42625, Prága 2028

A CLUJ

TACAMUL

ezüstárugyárban
készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárral van ellátva.

800-as finomság!
Gyártmányaink minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők. — Viszonteladónak!

"TACAMUL"
Ezüstárugyár, Cluj,
Strada N. Iorga 11/A
Telefon 4-82. Sürgöncim: „Taaumul“

HOTE
Calea Victo
Telefon 31
Elsőrangú szállod
tisztaság. Közpo
Mérseket árak.

Kérje ezen védjegyű hócipőt, mert olcsó és garantált jóminőségű.

HOTEL IMPERIAL PALACE

Igazgató: TASCU CIONU.

Calea Victoriei No. 47. Bukarest Szemben a királyi palotával. Telefon 312/82 Telefon 312/83

Elsőrangú szálloda, teljesen átalakítva. 1000 világos, elegánsan bútorozott szoba. Példás tisztaság. Központi fűtés, fürdőszobák, lift. Melegvíz az összes emeleten. A legököltebb kényelmi újításokkal. Minden nyelven beszélnek.

Málnási SICULIA gyógyvíz

az összes hasonló gyógyvizek közt a leghatásosabb.

A köhögést, rekedtséget, torok, gége-hurut tüneteit enyhíti. A gyomorgézt és nyomást gyökéresen megszünteti. Epebántalmaknál kiváló. **Kapható mindenütt**

Központi elárulás: Oradea, Strada Saguna No 17. Főlerakat Clujon Klein S-nél, Str. General Dragalina No 27.

OVAKODJATOK
 A HIDEG, A NEDVESSÉG ÉS POR
 VESZÉDELMEITŐL
VEDJETERK
 TOROKTOKAT, MELLETEKET ÉS A
 TÜDŐKET A MEGHŰLÉS, TOROKPÁ-
 JÁS, ASTMA, BRONSITA, INFLUENZA
 ELLEN, A

VALDA PASTILLÁK

ÁLTAL, ELTÁVOLITJA ÉS LÉGYŐZI A
 LÉGZŐ SZERVEK ELLENI BETEGES MEGTÁPADÁSOKAT

A DOBOZ FAC-SIMILJE

KAPHATÓ MINDEN
 GYÓGYSZERTÁRBAN

Speciális városi és utikabátok,
 külföldi Ia. nappabőr kabátok,
 őszi trenchcoatok

Ia. teveszór béléssel.

NEUMANN M. CLUJ, FÖTÉR 14. PÉRFI ÉS FIURUHAARUHAZ.

ZEPHIR

Tél

-kályhával fűt ma már a „Makk-ász” is.
 Ha jó kályhát akar, szerezzé be már is.

10 kg. fűvel fűt egy 80 m² szobát 24 órán át
 Leggazdaságosabb. Leghigiénikusabb. Világ-
 szabadalom. Tartóssága örökös! 10 évi garanciát
 ARLAPOT KÉSZSÉGGEL KULD:

Szántó Dezső és Fia
 Oradea, Str. Marasesti 8. Telefon 4-91.
 Városi iroda: Str. Avram Iancu 8.

Acéllemez-redőnyök. Esslingeni faredőnyök.
 Vasszerkezeti cikkek.

Kolozsvári vezérképviselőt Babós & Co vaskerék.

Az önfeláldozó bűn és a könyörtelen jószág

Irta: SALAMON LÁSZLÓ

Ezen az októberi reggelen szótlanul sorakoztak a C-csillagbörtön celláinak foglyai. Nagyrészt politikai foglyok voltak, nehéz járási munkások és tétova tekintetű intellektuálisok. Szomorúságuk és levertségük, mint szürke uniformis feszült ernyedt tagjaikon. Almosak voltak és görnyedtek, mintha a sors zsákjait hordoznák vállakon zsákokat, amelyek a reménytelen keserűség köveivel voltak megtöltve.

Mégis, ahogy a körszótára kitaruló nagy kapun kiléptek a csendőrökkel szegélyezett udvarra, fellélegzettek. Az őszi hajnal egén a haldokló természet gyöngéd és megbocsájtó tekintete szélesedett, a levegő csipősségében is kellemes és üdítő volt.

Már csaknem felét járták meg a kiszabott körnek, amikor a melléte bandukoló rabtárs suttogva szólította meg társát:

— Mit busul, fiatalember?

A megszólított tétovan tekintett fel révedezéséből és szeméi pillanatok alatt mérték fel rabtársa külső habitusát. Szép öregember volt, fehér rabsapkája alatt barna és csaknem deris homlok magasodott, mely alól mélytűző, nagy szemek kék villámokkal szórták közönyüket a fogház szűk kereteibe zárt kegyetlen sors felé. Fehér szakállába itt-ott még barna foltok vegyültek el, bajusza érzéki, de formás ajkak felett szürkült, aranyfogaj sárgán hangszulozták ki többi fogainak életerős féhérségét. Alakját lompos, megtört nehezkességgel vitték előre manmusszababított lábai: egész lénye egy züllött egyetemi tanár benyomását tette, aki romantikus erők közrejátszása folytán a hörtönig jutott el.

— Talán örüljek? — válaszolta elkecseregetten, a kétségbeesés árnyalatával hanghordozásában a fiatalember. Mit tettem én, hogy idekerültem!

Az öreg ajkain mosoly derült fel a szavakra, mosoly, melyben ép annyi gonoszság, mint megértő jószág vegyült el.

Amikor a csendőrposztot elhagyták, újra megszólalt:

— Bizony, a börtönt ki kell érdemelni. Van ez olyan szent hely, mint a mennyország.

A fiatalember ránézett. Amint az öreg rab mellett haladt el az őszi szürkeületben, görnyedt hátával s testes alakjával olyan szelidnek tűnt fel, mint a megbocsájtó értelem, melyben minden tapasztalás, az időknek minden elomolt vihara és fordulata benne van.

Rabnők jöttek át az udvaron, akik munkatermekbe igyekeztek. Egyik-másik arcán szépségek nyomai tündököltek, lesütött szemekből szerető pillantása és anyák mosolya villant ki. Inkább szentéletű nővéreknek, mint bűnözőknek látszottak, amint csendőrfedezzel a hátuk mögött a sok éhes férfiszem rájuk tapadó pillantásai közepette, eltűntek az udvar végében.

— Ezek a börtön angyalai — szólalt meg újra az öreg.

— De vidám ön! — felelte a fiatalember.

— Miért ne volnék az? — válaszolta

hetykén és atyáian. A bölcsesség azzá teszi az embert. Higgye el, magát is meg tudnám vigasztalni, ha akarná.

— Alig hiszem — felelte a fiatalember meggyőződéssel, komor lemondással.

— Ha akarja, áttétem magamat a cellájába. Nekem vannak itt összekötetésem, én vagyok a C-osztály irnok és tótumfaktum. Tudom, hogy magának naponta kap bőséggel eleséget. Egy hölgy küldi. A felesége talán?

— Nem!

— No, ne haragudjon, nem akarok indiszkrét lenni. De látja: nekem senkim sincsen. Gondolom: megoszthatná velem bőséges kenyérét. Meghálalom, higgye el. Cigarettről én gondoskodik — Szívesen megosztom önrel ételemet.

— Estére bevonulok magához.

— Várom.

Örségváltáskor tényleg bevonult fiatal társa cellájába az öreg. Kevés holmiját rendezen, szinte hivatalnoki precizitással rakta el a sarokban és az ágy alatt. Amikor a lefekvésre intő csendőrszó elhangzott, leült a fiatalember ágya szélére és beszélni kezdett:

— Fiatalember, ne essen kétségbe. Csak az első napok nehezék, amíg rájön az ember, hogy ez is élet, az életnek egyik különleges darabja. Mártírium, amellyel az emberiségnek tartozunk. A bűnnek, amely egész embereket követel, mint az erény.

Hangja patétikus volt, szinte apostoli, gúny és emelkedettség vegyült el benne. Szép, ősz feje, amint az egyre sűrűsödő homályban elmerült, szinte eleven tagadása volt minden alacsonyagnak Rejtelmesség és rajongás, megadótság és lázadás vibráló szavaiban, melyek a cella csendjének és homályának mozulatlanúságát ostromolták, míg körül az őszi égbolt hűvösre sikált végtelenségben az elmulhatatlanság fényében ragyogtak a csillagok.

— Beszéljen uram — biztatta a fiatalember.

— Ugy van, fiatalember, beszélni fogok. A dolog egyszerű. Azt hiszem látja rajtam, hogy intelligens ember vagyok. Ne higgye, hogy csak az étel kedvéért vágyakoztam magam mellé. Meghatott a szelidsége és a fiatalsága, a mint ott állott a glédában, a folyosón, leejteté fejjel és szomorúan. En is voltam fiatal, rajongó; lázadó és kutató szellem voltam annak köszönhetően azt a megtiszteltetést, hogy beléphettem a börtön köztársaságának szabad emberei közé.

— Uram, ön viccel — szólott közbe a fiatalember. Paradoxon, amit mond.

— Csend legyen ott benn! — szólott be az ő a kémlelyukon, meghallva beszélgetésüket.

— Hagyja Kiss ur, válaszolta vissza az öreg — én vagyok itt. Aranyosy bácsi!

— Halkabban öreg — válaszolta meg enyhülten az ő.

— Önnek ilyen nagy tekintély van itt? — kérdezte csodálkozva az öreg-től társa.

— Ismernek — válaszolta nem kevés bliszkeséggel. Elég gyakori vendégük

vagyok. Legfőképpen egy-két évet szoktam szabadlábban tölteni, de talán ezt se bírnám ki, ha nem tudnám, hogy vár rám a biztos menedék: a börtön. A megalázott test és a felszabadult lélek birodalma.

A fiatalember a sötétben félni kezdett. Eszelőssel volna dolga? Hiszen épelméjű ember csak borzadással gondolhat a börtönre. Vacokban aludni inkább, irtó viharban, nyomorúságosan, de szabadon! És ez az ember a börtönről, mint megváltásról beszél!

Az öreg észrevette társa megdöbbenését. — Ne féljen, fiatalember! nem vagyok örült. Nagyon rosszul esne, ha maga is félreértene. De ha elmondom röviden történetemet, talán meg fog érteni és meg fog szeretni is. Vagy legalább is emlékezni fog reám.

— Beszéljen!

És ő beszélni kezdett. Ezeket mondotta:

— Mérnök voltam. Ifju, szép, erős, a nők kedvence. És bár a természettudomány vonzott, mégis hajlamaim a humanista gondolatvilág felé tereltek. — Rettenetes, mert nyomorúságos gyermekkor és diákevek után egy gyárban kaptam alkalmazást. — Lassanként bizalmi állásba kerültem. Vállalatomban egy hidépítés vezetésével bízt meg. Közélebb kerültem az emberekhez és megismertem nyomorúságukat. Sok pénz fordult meg a kezemen. Soha, pillanatig sem gondoltam arra, hogy egyéni céljaimra sikkasszak. Nőért sem tettem volna meg. De szerencsétlenségemre egy találmányom volt, amelynek modellirozásához sok pénzre lett volna szükségem. Kerestem hajszoltam pénzembereket, hiába! Ekkor, azzal a tudattal, hogy jót teszek vele, mert a találmány társadalmi értékét is sokra becsültem, elvettem pár száz koronát a vállalat pénzből. A modell csaknem kész volt már, amikor rájöttem a sikkasztásra. Főnökeim feljelentettek, mert az erényes emberek, akik a mi szenvedéseink árán azok, nemcsak könyörtelenek, hanem ostobák is. A bíróság előtt hiába próbáltam igazolni hogy nem gonosztevő, hanem mártír és hősvagyok: erényes bírám a szemembe nevettek és elítélték. Börtönbe kerültem s a börtön éjszakáiban feltárult előttem a világot vállain hordozó misztérium: a bűn szentsége.

(Folyt. köv.)

Törvény

A közigazgatás egységesítéséről. — Fordította Dr. PAP JÁNOS

Ara 200 lej

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában — Cluj

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — **400 lejért** kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó helye mellékeve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Kerestünk azonnalra, esetleg a város külterületén is, cca 200 m² nagyságu helyiséget műhelynek. Cim a kiadóban.

Keményfa (bűkk) fűrészemhez önálló fűrészkészletet keresünk azonnali beépésre. Ajánlatok referenciákkal és fizetési igény megjelölésével e lap kiadóhivatatalához „Fűrészem” jellegre küldendők. 1355

דואר יארצייט של ר' יצחק משה פאנעם זצ"ל איז פרייטאג ערב הנוכה אום 7-טען דעצעמבער ד'ק נחמ' בערונער נכ"א דחברה קדישא דע"ש

Utazó Urak! Temesváron a józsefvárosi Zsidó templommal szemben levő „ארטו" bodegában étkezhetnek legutányosabban. Naponta friss haszonteljeségek kaphatók. 1324

Perfekt, komoly papírkészítéskészítő, ki a kirkatrendezésben is feltétlenül gyakorlott, mellobbi beépésre keresek. Ajánlatok referenciákkal beküldendők. Fotócikket érték elnyben. Cim a kiadóban. 1368

Varróleány házakhoz ajánkozik. Megkereséseket a kiadóba kér „Szorgalmas” jellegre.

Részvénytársasági vagy szabásu vállalkozásban legalább 500000 lej erejéig érdekeltséget vállaló agilis adminisztratív igazgatót keres. Jelige: „Energikus”.

Szódavíz gyár

teljes felszereléssel nagy vevőkörrel, exisztenciát biztosít. Egyéb elfoglaltság miatt eladó. Ajánlatokat „200000 lej készpénz” jellegre a kiadóba.

Svábbogarakat

muszkákat birtosan kiirtja Svábogarakat. Hivatalos bizonyítvánnyal garantáltan eredményes. Emberek, háziállatok teljesen ártalmatlan. — Egy csomag elegendő teljes kiirtáshoz. Utánvétellel 95 leíért szállítjuk. — Viszonteladókra rabatt. **Mythos Vegyi - művek Rt., Braşov, Telefon 4-32.**

EGGER EMULSIÓ

Sápadt, vérszegény és gyöngye gyermeknek adjunk a hideg évszak beálltával **EGGER EMULSIÓ**, mely a legjobb csukamáj olajból készül. — Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Kunwald

Cluj, Str. Vlahuţa (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 1-47 szám

üvegcsiszoló és tükörgyár. Táblaüveg raktár és üvegcsiszoló vállalat. Hibás tükör újra fonsorozása

Butorozott szobákban kaphat két leány, vagy két fiatalember a Széchenyi-terem. Cim a kiadóban. 1333

Hirdessen az Uj Keletben

Az Erdélyi Keren Hajjeszód nagynevű vendége, Dr. Abeles Ottó, a Wiener Morgenzeitung v. ö. szerkesztőjének művel:

Die Genesung

Költemények. Ára kötve 60 lej.

Besuch in Erez Israel

A szerző legutóbbi palesztinai tanulmányútjának leírása. Ára kötve 62 lej.

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

H

Tagadhatatlan

dasági körök az egyes időséggel járt, amelyeket az összes és a stábi realizálása eróvalutapiac nehán reagált erre az Charles Ristnek, alkormányzójának esk ideig-öráig cshőkéség palotában mény gazdasági közsái. A tana maga Manu Gy. audiencián fogad pönzimfizek igaztanácskozott valük nékoskázók tány sagi és pénzügyi ben a liberálisok

Ez a helyzet az jövetele óta talán sabb is lett. Hiszen nek, hogy Manu kormányának gyep het bizony ódeské az új rozzim pozí lidájódék. És hly zsmváltozás ulán estején, egyszóval lyek lobogásának falyeszi ismét a ault és Berthob kaögyi minisztert, eklatánsabb bizony ország mai kritiké radikális orvosi l

Kertelés nélkül hogy a helyzet re Popoviciu pénzüg lán e szomorú y előt tartott exp hogy az igazságny mennyire is súly capet jelent ez a tárgyalásokban. f kelős államférti s uerni, hogy Brat itikája egy csak litonog úrt terem ban. Vessük me hogy a hitelkri lesz és a termelé patja az alkotó moruságot veit kormány Bratian sen doboltatja k pénzügyi kérdése lyének. Az állan gyobb része még sét, mert az álla nak. Raduceanu könytelen volt i Románia egy ör sön hozzá a név lyólag nekünk j

Es ha ilyen s s ha ennek a he idező; a tíz év sok akkor logik liberális párt, ha gédkezet a hall vő kormánynak de legalább nem munkájában. Ne ühötöttebb és a pányt folytatják cíója ellen. A V lanszirozta azt a 2.50-es kurzuson

nyilván azzal rel a tözsdén pá nikkal viszont n bankárok bizalm